

Itëfëta nte kerëk San pañare Yesu Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk inji kayëte ña tufëhnana bare namu vacërakëlo vële hwëtahnëka Yesu va lehnëk Afayik San herëk. San gë Sak vërah Sebedë yeho. Vëfëla waÿis yeho ante macëkëhniwo Yesu tëfëniha ña (Matiye 4.21). «Ale ñahnëk Yesu ÿa» San macik (13.23; 20.2; 21.7, 20).

Itëfëta nte kerëk San pañare Yesu ÿa mpëdara Efes hna kerik yëbëlan wabëhn wafëhw imbëd gë wahnah gë keme g'ipëhw (90-110) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa. Inji kayëte fo wok kwëhnana wahnës wadindaryindan. Doku Yesu hnë Yuðe hna tëfëtað hara gena Galile hna had gante tëfëtani wäÿëntaw ka. Tufahnëdëhniha Yesu had Ajë Wën, wanës ña, humpen vë duniÿa, mburu uwám, rënka soñe wape, aheryëherya afërën, nkaÿ ña, toña ÿa do uwám wä, do ale vëhnëndanëdëhëhni vësëm. Hwënta mbëd gë wahi hn'inji kayëte Yesu pëyahnëd «AMI YE». Iÿin ryënkwëtehnëd Vikerëh Ulëm 3.14 hn'ile ntehnad Wën «YAWÉ», umë fëhnëtanëd «AMI YE».

Iÿi yëb 20.31 nke soñe ile kerahnëk inji kayëte: «Bare ile yehëhna ÿi, kerik soñe ahwëtahnahnu Yesu ye Arëhnayik a, Aju Wën ÿa, do ge kwëtahnërunëha, nuÿadun sël ntaÿary, uwám pary wä, g'uÿac lëwu wä.»

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inja kayëte: wasëwif, wanës, wënka, uwám, humpen, Ami ye.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Yesu, Wanës Wën (1.1-18)

Ucedëya San Ayary (1.19-34)

Yesu tëhnakëhni vëřëf vëlëwu vëryënkwëryënkw (1.35-51)

Yesu karanëdëhëhni do njërënedëhëhni vahnë (2.1-11.57)

Itëk Yesu Yerusalem do icëm dëwu (12.1-19.42)

Ibëhn Yesu (20.1-10)

Yesu cahnahkëhni vëřëfal vëlëwu (20.11-21.25)

Yesu, Wanës Wën

¹ Wapëgwa hna, ale ye Wanës ña tëko nke. Gë Wënu ña nkeniho, do Wënu ña yeho umë dënk.

² Ha, umë wapëgwa hna gë Wënu ña nkeniho.

³ Wënu ña g'umë ntik le-wo-le ña; ñoñ diyina hnë vile liyik hna fop hamëhni lëwu.

⁴ Hnë umë nkeho uwám paryi wã, uwám urac yeho humpen vahnë ña.

⁵ Humpen ha pëtëd hn'umëhwëry hna, do mëhwëry ña dïpehnëlahna.

⁶ Cahnëko asan ale payiko Wënu ña, San Ayary a maciko.

⁷ Njijëko soje nke sedë humpen ha, do gë cedëya ntëwu ña vahnë va fop nkwëryahnëni do kwëtahnahñëni.

⁸ Gena umë dënk yeho humpen ha, bare nke sedë humpen payijiko.

⁹ Huñi humpen yeho humpen paryi ha, hunte yijëd duniña li pena ale-wo-le ña.

10 Umë, hnë d'uniŷa li tēko nke, do g'umë ntiyiko d'uniŷa ŷi, bare d'uniŷa ŷi yavētēlahna.

11 Njijjēk hnë bulunda lēwu hna, bare bulunda lēwu ŷa vēhacalahna.

12 Bare ale-wo-le hacaka do hwētahnēka ŷa njēdfaka imēk nke fatah Wēn.

13 Gena ile nagini hn'idonk asēval, ma g'iña ahnē ŷi, bare kabi Wēnu ŷa likēhni nkeni vērahu.

14 Wanēs ŷa mbacako ahnē do gē fuhnē ntēdētiko. Ipērēna ŷa njabēkawo gē toña ŷa. Njavētēbun inaŷ dēwu ŷa, inaŷ nte nuŷak kabi Ajē Ryamboli Rēm ŷa ye.

15 San cedeya ntēwu hna pēyahnekō bulunda hna: «Wēliho ale hnēsēndēmuno ante ntehnēdēfuho: ale rēfidēho ŷa ndēnkwēhniko kabi rēko nke yehahnēndu ami ŷa.»

16 Nuŷabun fop hn'iyab kaŷēhnahn dēwu hna viŷē vifērēn do vifērēn kat.

17 Ha, Wēnu ŷa vēhni Moyis tēfaryēk njēdfafu sariya ŷa, do kaŷēhnahn iŷa gē toña fadah ŷa vēhni Yesu Kēris padēnek Wēnu ŷa.

18 Wēla aryampo nulahna Wēnu ŷa, ge gena Ajē Ryamboli, ale ye Wēnu ŷa fēna. Umē ye darēl Rēm hna do njētēndanēkēfuna.

Ucedeya San Ayary

19 Vēsankaf wasēwif va Yerusalem hna payinihēhniwo vēsēna wasadēha va, gē Walevi ŷa, soŷe njini tēyēniha San bi mo nke. Wēlin cedeya ntēwu ŷa.

20 Mē ntēkwakēhni tase vahnē fop hara ñoñ cowēlēhniwohna: «Gela Arēhnayik a.»

21 Më mbok tëyëniha: «Awa mo yeru? Eli bi yeru?»

Më ntëkwakëhni: «Hali, gela Eli.»

Më mbok tëyëniha: «Kila ÿa bi yeru?»

Më mbok ntëkwakëhni: «Hali.»

22 Awa më tëyëniha: «Mo lë yeru? Afo yifu hnësëhnëfuni vële fayikëfu va iñë. Wëjë, mo yeru lehnëru?»

23 Më ntëkwak: «Ami ye “ale nësahnëd kila le wacik Esayi ryekad wula hna: ‘dinëhnëryina vankaŵ vacatah dŵs Ahwëhn a!’[☆]»

24 Nkentiniho wafarise hnë vële fayiko vëhni San va.

25 Më mbok tëyëniha kat: «Ge gelihna Arëhnayik a, Eli, ma Kila ÿa, awa soje ye yaryëdühëhni vahnë va?»

26 Më ntëkwakëhni: «Ami, gë wënka njaryëdëfu, bare nkehëhna hnë wühnë ale worun yëtëluhna nafa lëwu ÿa.

27 Umë rëfidëho, bare catëla dënk fëtahnu viyëba wapary wadëwu va.»

28 Watac fop Betani le ye d'arël sën Yurëdan hna ntiyako, hn'ile njaryëdëhëhniwo San vahnë hna.

Yesu, Fape Wën

29 Ga pacëk, San më nuka Yesu ga njijëd gë ÿalu, më ntehnëk: «Wëliho Fape Wën fante lihëtëd wameh duniya fa.

30 Soje lëwu ÿa hnësëndëmuno ante ntehnëdëfuhö: “Asan rëfidëho, umë lëbëko kabî umë yeho rëkahnindu ÿa.”

☆ **1:23 1.23:** Esayi 40.3

31 Ami fëna yëtëlëwohna, bare ge njijëbu yaryëndu gë wënka, soje liwu njëtëniha bulunda Isërayel ÿa ye.»

32 San më mbok ntehnëk kat: «Nubu Iyir Wënu ña ga cëlid g'ambin had fah nijj ntëf hnë umë.

33 Yëtëlëwohna ten bi mo ye, bare Wënu ña sañëtiko yaryëndu gë wënka, umë lehnëkowo: “Nuđu Iyir ña ga cëlid do nijj hnë asan; umë rëkëf njaryënd g'Iyir Ipacah ña.”»

34 San më nkwënëk: «Nubu rac do sedë yëbu: aÿi asan Aju Wënu ña ye.»

Vërëfal vëryënkwëryënkw Yesu

35 Ga pacëk, San hnam fo nkoko, gë vëhi hnë vërëfal vëlëwu va.

36 Më nuka Yesu ga ndëcëf, më ntehnëk:

«Wëliho Fape Wën fa!»

37 Vërëfal vëhi va, ga nkwëryëni wanës San watac, më tēfëlehnëniha Yesu.

38 Umë më cahëtak do nuhni ga tēfëlehnëdëniha, më ntehnëkëhni: «Ye ÿadfun?»

Më ntëkwani: «Rabi, (umë fëhnëtanëf Aharan), ne ntëdëru?»

39 Më ntëkwakëhni: «Yijën, nudun.» Awa njilehnëni do nuni hn'ile ntëdëk hna. Nkëhnëko tēk wawati wahnah g'anent do g'umë ñëwëlahnëniho hn'ile wojëko hnë fac ÿa.

40 Aryampo hnë vërëfal vëhi San vërac, Andëre yeho, aheryu Simo Piyer.

41 Më njik ten vëhni acëru Simo hna do ntehna: «Nubunëha Arëhnayik a.» Umë ye fëna Këris ÿa.

⁴² Do njolehna hn'ile nke Yesu hna. Yesu më njëkëka gë yasery do ntehna: «Simo aju San yeru. Awa Sefas rëkëderu aŵacënde.» Umë fëhnëtanëd «Piyer» gë wanës wagërek ña. (Umë ye «Itaka»).

Filip gë Natanayel

⁴³ Ga pacëk, Yesu pëhnako nji Galile. Më nuka asan ale ŵaciko Filip do ntehna: «Tëfe!»

⁴⁴ Awa Filip tac nkol ndampo fo nkeniho gë vëhni Andëre gë Piyer. Betësayida maciko.

⁴⁵ Filip, umë fëna, më njik tëkata asan ale ŵaciko Natanayel do ntehna: «Nubunëha ale ntehnëdëho Moyis hnë kayëte sariya hna, do wakila ña fëna pëyahnëni soñe lëwü ÿa. Yesu ye, aju Yosef, mbë nkol Nasaret ña.»

⁴⁶ Natanayel më ntëkwaka: «Mbë Nasaret? Iñë fërën kođ bi mati Nasaret?»

Filip më ntëkwaka: «Yij, nuđu wëjë dënk.»

⁴⁷ Yesu, ga nuka Natanayel ga njijëd, më ntehnëk: «Wëliho avë Isërayel paryi ÿa, asan ahwëhn wamër këm ye.»

⁴⁸ Natanayel më tëyëka: «Hak njëtahnëruho?»

Yesu më ntëkwaka: «Ani gë macahnëndi Filip ÿa, ante nkeku kuyët anuÿ ña, nukëmi.»

⁴⁹ Awa Natanayel më ntëkwaka: «Wëjë, Aharan, wëjë ye Aju Wënu ña, ahnaŵ vëvë Isërayel va!»

⁵⁰ Yesu më ntëkwaka: «Ile lehnëmi nukëmi kuyët anuÿ ñi bi hwëtahnantuho? Nuđu viÿë vifëmpëhnahnah ntëbi viÿë!»

51 Do më nkwënëk: «Toña ŷa fëyadëmu: nufun ambin ŷa ga pidëtak do wamëleka Wënu ŷa ga kayëndëni do cëlindëni gë fere Ajë Ahn'a!✧»

2

Iñël nte yeho Kana

¹ Fac rarëna hna, ambënt iñël yeho nkol Kana, resiŷo Galile hna. Hnëmu Yesu hnam nkentiko.

² Yesu fëna payehnaryiniho iñël tac gë vërëfal vëlëwu va do njintiniho.

³ Hara uñen uña pëgwëko pund. Awa, hnëmu Yesu më ntehnëka: «Vëworyaryëna uñen.»

⁴ Yesu më ntëkwaka: «Asëval, ye ye yëbëlan fu? Wati mën ile lihandëbu iñë ŷa təkëna ten.»

⁵ Awa hnëmu më ntehnëkëhni vëryokuŷ vële yeho hnam va: «Diryin fop ile ntehnëdëhu ŷa.»

⁶ Nkeho hnam vunkwahn wëraka mbëd g'undaw vunte tawahnëdëniho wasëwif wã wënka, wante ñuhnandëni gante nke namu lëw hni ka. Kodëho taw yëbëlan walitër wafëhw imbëd gë warar (80) ma keme gë wafëhw wahi (120).

⁷ Yesu më ntehnëkëhni vëryokuŷ va: «Tëmpënëryin hnë vuŷi vunkwahn wënka.» Do më tawëni hafo wafiw hna.

⁸ Awa Yesu më ntehnëkëhni: «Tame ñëryëryin, ayinehnuna ale sahëlenda.»

Më ntini koyëna.

⁹ Arac më njëkëk do wëli wënka ŷa mba-cako uñen. Yëtëlohna bi ne matik uñi ñen,

hara vëryokun va njëtëniho, kabi vëhni ÿiryëko wënka ña. Tañ më macehnëka ale ÿëlëdëho ÿa

¹⁰ do nteha: «Vahnë va fop uñen nte ÿak fërënak ña cehelehnëdëni ten, do ge vahnë va ndëwëni, tac do gë yëdayini unte wok përenana dus ña. Bare wëjë, kwëtëru unte ÿak fërënak ña hafo iÿi wati! Cañëk!»

¹¹ Koyëna ntiko Yesu dahëse fëmpëhnahnah ryënkwerënkwa ÿa. Watac Kana mbë Galile hna ntiyako. Koyëna tufahnëko inaÿ dëwu ña do vërefal vëlëwu va kwëtahnënihawo g'ahawary.

¹² Ga ndëcëk watac, Yesu më njini Kaperënaÿum gë hnëmu, gë vëheryu, do gë vërefal vëlëwu va, bare wafac fo ñëwëlahnëniho hnam.

Yesu Cery Wën Cankaf hna

¹³ Wati le ntihandëni wasëwif ambënt Pak ña rëhajëko do Yesu më njik gë Yerusalem.

¹⁴ Tëkatëkëhniwo selele Cery Wën Cankaf hna vëwaf wuhni, gë wape, gë wëfah do gë vëwëcët koryi vële ryokunëdëho watabali wadëw hni hna.

¹⁵ Awa Yesu më nufëk ryeyët, nti wus, do ntahni fop selele Cery Wën Cankaf hna, gë wape ña, do gë wuhni wä, do pat watabali vëwëcët koryi va hafo koryi ÿa campëlehn.

¹⁶ Tac ntehnëhni vëwaf wëfah va: «Dihëtëryin iÿin fop ani! Cery Rëm mën ña ye. Bok aliwu cery vëwaf!»

¹⁷ Awa vërefal va ndënkwëtalehnëni wanj wanës Vikerëh: «Iña inte hwëhnabu soñe Cery hu ña, E Wën, iña tac nke hnë ami

përëkanëdëho gante përëkanëdëha uñen ahnë ka.»☆

18 Awa vësankaf wasëwif va më tëyëniha Yesu: «Iÿëhne dahëse fëmpëhnahnah hođu ali arufahnëfu kwëhnaru fanka alihahnënd aki?»

19 Yesu më ntëkwakëhni: «Këfëryin aña Cery Wën, do hnë wafac warar, mbokaryëdëfu wātëndu.»

20 Më ntehnëniha: «Wabëhn wafëhw wahnah g'imbëd g'iryaw (46) vëryëbun an'acery, bare wëjë hnë wafac warar mbëryëdu?»

21 Bare «Cery Wën», nte nësëdëho Yesu ña, imbahn dëwu ña dënk yeho.

22 Ga mbiÿëk, ante matëko Yesu vësëm hna, vërefal vëlëwu va ndënkwëtaniho nësëko watac, do kwëtahnëniho Vikerëh va do gë wanës wante nësëko Yesu ña.

Yesu njëtëk ðus walawãry vahnë

23 Ante nkeho Yesu Yerusalem ña, hnë wati ambënt Pak hna, vahnë vëyabah kwëtahnënihawo kabi nuniho wëdahëse wapëmpëhnahnah wante ntidëho ña.

24 Bare Yesu pacahnëlawohna gë vëhni, kabi njëtëkëhniwo ðus vahnë va fop.

25 Ahnë kodilohna njëtëndana iñë ile nkok yëtëna kabi njëtëko ile yehëhna vintawãry vahnë ña.

3

Yesu gë Nikodem

☆ 2:17 2.17: Wahnëw 69.10

¹ Hnë wafac warac, nkeho hnam asan ale w̃aciko Nikodem; asankaf wasëwif yeho do farise yeho.

² Asan arac yiko hn'umëd ndampo tøkata Yesu do ntehna: «Aharan, njëtëbun Wënu ña fayiki ayij aharanëfu kabi ahnë kodina nti wëdahëse wapëmpëhnahnah gë wante lidu ki ge Wënu ña gena gë umë.»

³ Yesu më ntëkwaka: «Toña ÿa fëyadëmi: ahnë kodina nu Naw̃ Wënu ña ge nagina g'ahaw̃ary.»

⁴ Nikodem më tÿëka: «Hak kode nagi ahnë g'ahaw̃ary ge tøk cër? Kod bi mboka donk hnëmu hna do mbok nagi higëna?»

⁵ Yesu më ntëkwaka: «Toña ÿa fëyadëmi: ahnë kodina ténk Naw̃ Wën hna ge nagina hnë wënka do hn'Iyir Ipacah hna.

⁶ Ale nagëk ahnë, ahnë ye. Ale hnagik hn'Iyir Ipacah hna, iyir ye.

⁷ Awa antë pëmpëhnahni ge ntehnëmi: “Tëfëku ahnagiwu g'ahaw̃ary w̃uhnë fop.”

⁸ Sël ÿa cëlëd cape nte ñad hna, nkwëryëdu wëñaw̃ wadëwu ña, bare yëtëdila bi ne matid, ma bi ne njid. Koyëna nke soñe fop vële hnagëde hn'Iyir Ipacah va.»

⁹ Nikodem më mbok tÿëk: «Hak kod nke watac?»

¹⁰ Yesu më ntëkwaka: «Wëjë ye ale haranëdëhëhni bulunda Isërayel ÿa, do yëtëlihna waji?

¹¹ Toña ÿa fëyadëmi: ile yëtëbun hnësëdëfun. Ha, wasede ile hnuëbun yebun, bare mawëdilihna ucedeya ntëw̃ fu ña.

12 Ge nēsëndëmu viyë vile ye nkal vi do kwëtandiluhna hak kofun ahwëtahnu ge nēsëdëfu viyë vile ye g'ambin va?

13 Ahnë kayëna g'ambin. Ami fo, Ajë Ahn'a, sëlik hatac!

14 Hnë wula hna, Moyis pakëkawo yaŋ hnë rëh lën ryëhwëra yã.✧ Do koyëna njelëd Ajë Ahn'a fëna

15 soŋe fop vële hwëtahnëdëha va tënkëni taŋ hnë uwám ule wok puđina hna.

16 «Ha, Wënu ŋa ŋahnëkëhni dus vahnë vëvë đuniyã hafo njëdahna had sadëha Ajë ryamboli lëwü yï, đanko vële hwëtahnëdëha va antë tënkëni muk janáma bare nuyãni taŋ uwám ule wok puđina.

17 Wënu ŋa payilahna Aju đuniyã li soŋe piniñëhni vahnë vëvë đuniyã vi, bare payika soŋe pehëtini g'umë.

18 Ale hwëtahnëka Aju Wënu ŋa piniñëdëna; bare ale wok kwëtahnëlahna yã tëk kitinji piniñëde, kabi kwëtahnëlahna ryamboli Wënu ŋa.

19 Do wëli soŋe ile piniñand Wënu ŋa: humpen ha njijëk đuniyã li, bare vahnë va umëhwëry fecehnëkëhni, kabi vankeya vantëw hni va yivëna.

20 Ale lid wameh a ñewëk humpen ha do ŋawëtak, kabi ntakëka antë nuyi nkeya meh ntëwü ŋa.

21 Bare ale wawëhnëk toña yã, umë njijëd humpen hna, nuhahni wapacëk nkeya përen ntëwü nte ntid gë fanka Wënu fa.»

✧ 3:14 3.14: Vaker 21.19

Yesu gë San

²² Ga ndécëk wafac, Yesu gë vërëfal vëlëwu va matëniho naw Yerusalem hna njini njasëlehnëni resiyo Yude hna; wafac fo ñëwëlahnëniho hnam gë vëhni do njaryëdëhëhniwo vahnë va.

²³ San, umë fëna, Enon hna njaryëdëhëhniwo, ñarël Salim hna. Hnam njabëko wënka ña, do vahnë vëyabah njijëdëniho njaryëndeni.

²⁴ Wati rac, San cëfilohna ten.

²⁵ Awa vërëfal San vëryampo pëgwëlehnëni conkëndëni gë sëwif ryampo soje namu ipacëna ña.

²⁶ Njilehnëni tëkatëniha San do ntehnëniha: «Aharan, ndënkwëtađuha bi asan ale yerunëho gë cape ñëntaw sën Yurëdan ka, ale yenëhneruho sedë ya? Tame njaryëd do vahnë va fop gë yalu njidëni!»

²⁷ San më ntëkwakëhni: «Wënu ña fo hođ nti nke koyëna soje ahnë.

²⁸ Wasede yerun wühnë dënk soje ile hnësëdëfuho ya: “Gela Arëhnayik a, bare payijibu haryënkw lëwu.”

²⁹ «Asëval ale yëlika, asanu ya hwëhnëka. Ge lawo asan a ye, umë kahnëd ñarël lëwu do nëpanda; kopa lëwu ya natëndanëdëha ñus. Koyëna nke uhnatah lëmën wa soje Yesu ya: padëko!

³⁰ Umë rëfëka nkwënënda nafa ya, do ami ñayëtando.»

Ale watik g'ambin

³¹ «Ale watik g'ambin a, umë sëpëkëhni vahnë va fop. Ale ye ñuniya li, ñuniya yi hwëhnëka do

věyi vevě d'uniya vi nesed. Bare umě, ale w'atik g'ambin a, umě sēpēkēhni vahnē vevě d'uniya vi fop.

³² Sede ile nkweryek g'ile nuk ye, bare ahnē maṽēdina cedeya ntēwu ŋa.

³³ Ge ahnē ṽawēk cedeya ntēwu ŋa, tufahnēd maṽēk Wēnu ŋa toña nesed.

³⁴ Paryi nke, ale payik Wēnu ŋa wanēs Wēnu ŋa dēnk nesed, kabi Wēnu ŋa pēbēnēdēha d'us Iyir dēwu ŋa.

³⁵ Rēm ya ṽadēha Aju ya do njēdadēha fanka fayabah hnē ile-wo-le hna.

³⁶ Ale hwētahnēka Ajē Ahn'a tēk tēnk uwám ule wok puđina hna: ale ṽēyēk kwētandilahna ya tēnkēdina, Wēnu ŋa nkođ ntava g'umě.»

4

Yesu g'asēval avē Samari ya

¹ Wafarise ṽa nkweryēniho, ga nesēde Yesu ntidēhēhniwo vahnē va vērēfal do njaryēdēhēhniwo ntēbi San.

² (Bare ile ye toña ya, Yesu umě dēnk yaryēdilohna; vērēfal vėlēwu va yaryēdēhēhniwo.) Ante njētako Yesu watac ŋa,

³ mē matēk Yude hna do mboka Galile.

⁴ Awa tēfēkawo tēf resiyo Samari hna.

⁵ Mē tēkēk d'arēl hnē fankol fante ṽacik Sikar nte wok ṽawēlēna g'ikaŷ nte njēdakawo Sakob aju Yosef ŋa.

⁶ Hnam nkeho kolomba Sakob ya. Yesu, mbērako uyas ṽa, mē ntañak tēfary kolomba hna. Lav a nkēhnēko tēk nkaf hna.

7-8 Wati nte ntañako hnam ña, asëval avë Samari më njijëk ÿëry wënka. (Hara vëréfal Yesu va g'inaŵ njiniho ntëŵajëni ile tokëdëni.) Awa, Yesu më ntehnëka: «Yëdërye siyaŵ.»

9 Asëval a më ntehnëka Yesu: «Bare wëjë, sëwif yeru do ami, avë Samari yëbu! Hak ndëkëru awa arëyo asiya?» Ntehnëkawo koyëna kabi wasëwif wã kehadënihëhniŵo vëvë Samari va.

10 Yesu më ntëkwaka: «Ge njëtakëndu ile ñad njëdë Wënu ña, do bi mo ye ale wuntadëhi wënka ciya yi, wëjë wuntakëndëha do njëdëkëndëhi wënka wante yëdand sël ntaŵary paryi ña.»

11 Asëval a më ntëkwak: «Bare wëjë, kwëhnalihna ÿirya do kolomba yi tëŵëk! Ne ñëryidu wënka hu ñi?

12 Ntiyahnëki bi wëjë lëbëka rëm fu ÿa Sakob? Umë yabëhnëkëfu iÿi kolomba; cek umë dënk. Vërahu do gë wusaŵ wulëŵu wã fëna ceni.»

13 Yesu më mbok ntehnëka: «Ale sed wañi wënka ÿa mbokëd njohna kat,

14 ßare ale sek wënka wante yëdadëfuha ña bokëdina njohna muk kabi wënka wante yëdadëfuha ña mbacad hnë umë hayalin hante wok tëryadina, yalëd do yodëha hafo uwám ule wok pudina muk.»

15 Asëval a më ntehnëka: «Awa, yëdërye wënka watac soñe antë mbok njoŵo do antë voku yiju hnani ÿëry wënka.»

16 Yesu më ntehnëka: «Yinëndehna asan hu.»

17 Asëval a më ntëkwaka: «Ñëlila.»

Do Yesu më ntehnëka: «Ha, ile hnësëru yi, koyëna nke:

¹⁸ vësan imbëd yëlëkino, do asan ale yerun gaki yi gena asan hu. Toña ya hnësëru.»

¹⁹ Asëval a më ntehnëka: «Njavëtëbu kila yeru.

²⁰ Pëyarye: mo hwëhnak toña? Warëm fu wã hn'ïni kuŋ cëmbëdënihawo Wënu ña, bare wuhnë, wasëwif wi, wuhnë lehnëk Yerusalem tēfëka cëmbi.»

²¹ Yesu më ntëkwaka: «Kwëtahnerye, wati yejëk, ge cëmbëde Rëm ya, kwëhnađina nafa cëmbi hn'ïni kuŋ ma Yerusalem.

²² Wuhnë, ntehnërun Wënu ña sëmbëdun bare yëtëlahna. Fuhnë, njëtëbunëha, kabi Afehët a hnë bulunda wasëwif hna nkejëk.

²³ Bare wati yejëk, do tēk tēki, hn'ile rëkëd cëmbëndëniha vësëmb paryi va Rëm ya g'Iyir iña do gë toña ya. Rëm ya, vahnë vële sëmbëdëha koyëna va njëkëlehnëd.

²⁴ Wënu ña iyir ye do vële sëmbëdëha va tēfëka cëmbëndëniha g'Iyir iña do gë toña ya.»

²⁵ Asëval a më ntehnëka: «Njëtëbu, Arëhnayik, ale wacëde Këris ya, njijëd. Ge njijëk, nkabëdëhëfu fop.»

²⁶ Yesu më ntëkwaka: «Ami dënk ye.»

²⁷ Wati rac, vëřëfal va mbokalehnini. Pëmpëhnahnëkëhniwo đus ante nunihawo Yesu ga nësëlëdëni g'asëval a. Bare wëla aryampo hnë vëhni đëkëlohna tēja bi ye ñađ ma bi soŋe ye nësëlëdëni g'asëval ayi.

²⁸ Awa asëval a tavëlehn hnam unkwahn uña, mboka g'ankol, do pëgwëlehn pëyahnënd:

29 «Yijën ayëkuna asan ale fëyako fop ile libu ÿa. Mpëd kod nke Arëhnayik a?»

30 Awa, vahnë va cahnëlehnëni naŵ hna njini hn'ile nkeho Yesu hna.

31 Hnë wati rac vërëfal va ndëñanënihawo Yesu, ntehnëndëniha: «Aharan, tokëry iñë!»

32 Bare më ntëkwakëhni: «Kwëhnaɓu roka ile worun yëtëluhna.»

33 Awa vërëfal va tÿyëlëdëniho bi ahnë yonëhnika ile tokëd.

34 Yesu më ntehnëkëhni: «Roka mën ÿa, liwu iña ale fayiko ÿa ye do ryokuñu hafo fadënu ile kwëtehnahnëko ÿa.

35 Gena bi ntehnëdun: “Ani gë wadepera wahnah barëp roka ÿa yed”? Awa ami ntehnëdëmu, yëkëryinëhni dŵus vahnë va caharaɓ lëwun: had kaŵ dafah tək nkeni do napëdëni mbarëpini!

36 Ale varëpëdɗa nuŷad tame icos dëwū ŋa do mbarëpëdëhëhni vahnë va soŋe uwám ule wok pudina ÿa; koyëna, ale hnadëd a g'ale varëpëd a natëdëhëhni ndampo fo.

37 Wanj wanës, toña ye: “Ahnë nadëd, ahawary mbarëp.”

38 Payëmu avarëpu hn'ikaŷ nte worun dokuñëluhna. Vëhawary ryokuñëk do wühnë hnuŷak nafa doku lëw hni ÿa.»

39 Vëvë Samari vëyabah kwëtahnënihawo Yesu kabi asëval a pëyakëhniwo: «Ile libu ÿa fop pëyako.»

40 Soŋe umë ye, ante təkëniho vëvë Samari va hn'ile nkeho Yesu hna, muntanihawo nkonti gë vëhni, do wafac wahi ntintiko hnam.

41 Soŋe wante nēsēndēhēhniwo umē dēnk ŋa, vēle hwētahnēka va nkwēnaniho iyab iŋa;

42 do ntehnēnihawo asēval a: «Kwētahnēbun, gena soŋe ile hnēsēhnērūhēfu ŷi fo, bare kabi nkwēryēbunēha fuhnē dēnk do njētēbun tame paryi nke Afehēt d'uniŷa ŷa ye.»

Yesu njērēnēdēha aju asankaf

43 Ga ntik wafac wahi warac hnam, Yesu mē mbokak gē Galile.

44 Umē dēnk hnēsēko: «Kila dēnēnēdfena hn'inkal nte nagahnik hna.»

45 Bare wati nte tēkēko Galile ŋa, vahnē va fop kacanihawo, kabi vēhni fēna njintiniho ambēt Pak ŋa gē Yerusalem, do nuniho fop vifēmpēhnahnah vile ntiko hn'ambēt tac va.

46 Yesu mbokalehn tēf Kana vē Galile hna, hn'ile mbacēko wēnka uñen hna. Hara, nkeho hnam asankaf ale tesaryēko aju ŷa d'us Kaperēnaŷum hna.

47 Ga njētak asan arac Yesu matiko Yude hna mboka Galile, mē njik hn'ile nkeho hna do kēlahna nji njērēnēhna aju, ale ŷadēho cēm a.

48 Yesu mē ntehnēka: «Wūhnē, ŋwēyēdfun kwētahnēdfiluhna ge nuluhna wēdahēse gē vifēmpēhnahnah!»

49 Bare asankaf a mē ntēkwaka: «Ahwēhn, yij ñap ani gē cēmahnēnd fatah mēn fa.»

50 Yesu mē ntehnēka: «Mēncēry gē ŷal hu, ajē hu njērēk.» Asan arac mē kwētahnēk wanēs Yesu ŋa do mēncēlehn.

⁵¹ Hn'ankawñ mënc hna, vëryokuᅇ vëlëwũ va njijëdëniho pankëlëni do pëyaniha: «Ajë hu njërëk!»

⁵² Më tëyëkëhni bi iyëhne wati pecekawo. Më ntëkwaniha: «Yëhno nke hnë wati ryampo g'anent hna tavëkawo ures huji ha.»

⁵³ Awa Rëm ÿa kamahnëko aju njërëko hnë wati le ntehnahnëkawo Yesu hna dënk: «Ajë hu njërëk». Kobëri tac kwëtahnënihawo Yesu, umë gë vëvë tere lëwũ va fop.

⁵⁴ Dahëse fëmpëhnahnah rac yeho higëna ile ntiko Yesu ÿa, ante matëko Yude mboka Galile ña.

5

Yesu njërëndëfëha ale ye vorovoro

¹ Ga ndëcëk watac, Yesu njiko Yerusalem soᅇ njanti ambënt wasëwif ña.

² Hara, hn'inawñ tac, ðarël rënka le wãcëdëho Rënka Wape ña, nkeho kosa le hwëhnako vinder vicankaf ìmbëd; Betësata macëdëho gë wanës Wa-ebëre ña.

³ Kuyët vinder vitac, kore vëres ryakëko hnam: vumëp, gë vële radëd, do gë vële ye vorovoro. [Wënka ña napëdëniho ñënka:

⁴ mëleka ryampo Ahwëhn a lëbadëho hnë pisin rac wati wati do ñënkëdëho wënka ña. Wënka ña, ge ñënkako, ale-wo-le ryënkweðëho ntëba ÿa, njërëdëho ures lëwũ wã gante-wo-gante tesëko ka.]

⁵ Nkëntiko hnam asan ale resëko kobëri wabëhn wafëhw warar g'ìmbëd gë warar (38).

6 Yesu nukawo ga ndakëk; njëtëko mbiyëk ga nkeho koyëna, më tëyëka: «Ñadu bi ayëreni?»

7 Aresa më ntëkwaka: «Aharaj, ge pëgwëk ñënkand wënka ña, kwëhnala ale labëdëho. Wati nte rëkëdëfu yawërendu yiwu ña, ahaŵary ryënkwendëho ntëba.»

8 Yesu më ntehnëka: «Awa, matëry, ahnuf uway hu wã ayas.»

9 Hnë wati rac taj, asan a njërënëlehni. Më nufëk way lëwu wã njasënd. Watac hnë fac ntaŵëla ntiyako.

10 Awa vësankaf wasëwif va më ntehnëniha asan ale yërëniko takan ÿa: «Ntaŵëla ña ye, tëfëlahna ayo uway hu wï.»

11 Më ntëkwakëhni: «Ale yërënëko ÿa më lehnëko hnufu uway mën wï do yasu.»

12 Awa më tëyëniha: «Mo lehnëki koyëna?»

13 Bare asan ale yërëniko ÿa yëtëlohna bi mo yërënëka, do kodilohna tufahna kabi Yesu tënkëkëhniwo kore ile yeho hnam ÿa.

14 Ga mbiyëk toye, Yesu më nuka asan a Cery Wën Cankaf hna, më ntehnëka: «Wëlin njërëniro. Tame diry hakili ant'avoka wën, soje ant'ahnuÿa ures ule lëbëk ule yërëniro wï.»

15 Tac asan a më njik pëyakëhni vësankaf wasëwif va Yesu yërënëka.

16 Awa vësankaf wasëwif va pëgwëlehnëni nësëdëni wameh soje Yesu kabi hnë fac ntaŵëla njërënëkawo ahnë.

17 Yesu më ntëkwakëhni: «Rëm mën ÿa doku hna nke hafo gaki, ami fëna tëfëko yewu doku hna.»

18 Soje wanës watac kat, vësankaf wasëwif va njëkëlehnëdëniho g'ahawãary fere fale ndawëhnahnëniha Yesu. Gena soje ile ntik ile mbañëk sariya lëw hni yi fo, bare mboko ntehn kat Wënu ña ye Rëmu paryi ña do koyëna këñëndëlehnadëho gë Wënu ña.

Ucankaf Aju Wën

19 Yesu më mbok ntehnëkëhni vësankaf wasëwif va: «Toña ña fëyadëmu: Aj'a ñoñ kodina nti umë fo; ile nuđ ntid Rëmu ña fo kod nti. Ile-wo-le ntid Rëm ña, Aj'a fëna ntid,

20 kabi Rëm ña ñadëha Aju ña do tufëdëha fop ile ntid umë dënk ña. Tufëdëha nti wadoku wanañah wante worun kobëri nuluhna do pëmpëhnahnëdëhu wuhnë fop.

21 Gante mbëhnëndanëdëhëhni Rëm vësëm ki, koyëna Aju, umë fëna, mbëhnëndanëdëhëhni vële ñad va.

22 Do kat, gena Rëm ña hitiñëdëhëhni vahnë va; Aju ña njëđak ucankaf kitiñ ña fop,

23 soje vahnë va fop ntënëahnëndëniha Aju gante ntënëñëdëniha Rëm ka. Ale wok dënëñëlahna Aj'a, dënëñëlahna Rëm le fayika ña.

24 «Toña ña fëyadëmu: ale hnëpađ wanës mën ña, do kwëtahna ale fayiko ña, tëk nuña iyi wati uwám usër wã do Wënu ña kitiñëdilahna; gona hn'ankawã ante yod hnë icëm ña bare hn'ankawã nte yod ambin hna nke.

25 Toña ña fëyadëmu: Wati yejëk, do tëk tëki hnani, ile nkwëryëdëni vësëm va, kopa Aju

Wënu ña, do fop vële wëryëdëha va hn'ankaw
nte yod uwám usër hna nkeni.

²⁶ Ndampo fo nke, gante nke Rëm hayalin sël
ntawary, uwám paryi ki, koyëna njëdaka Aju
fëna nke hayalin uwám rac.

²⁷ Do kafi Ajë Ahn'a ye, njëdaka fanka ki-
tiñahnëndëhni vahnë va fop.

²⁸ «Antë pëmpëhnahnu: wati yejèk ile
nkwëryëdëni fop vësëm va kopa Ajë Ahn'a

²⁹ do mbëhnëdëni: vële lik fërën va
mbëhnëdëni soje tënkëni hnë uwám usër
hna, bare vële lik wameh va mbëhnëdëni soje
cëdini janama hna.

³⁰ Soje lëmën ÿa ñoñ kofa liwu ami dënk;
gante nkabëko Rëm ka fo kitiñëdëhëfu, do kiti
mën ÿa catëk, kafi yëkëlehnëdëfu liwu ile ÿadëfu
ami dënk, bare liwu ile ñad Rëm mën le fayiko
ÿa.»

Wasede soje Yesu

³¹ Yesu më mbok ntehnëk: «Ge ami fo
rëkakënd hnësandu soje lëmën ÿa, wanës mën
ña kwëhnakëndina nafa.

³² Bare kwëhnabuha sede hawary ale
hnësëndëho, Rëm mën ÿa ye, do paryi
pëyađëmu wanës wadëwu ña toña ye.

³³ «Payërunëhëhni vahnë njini pëcëtajëni
vëhni San hna do nësëhnëkëhniwo ile ye toña
ÿa.

³⁴ Toña ye, ami, balëlohna g'ahnë nkenëhno
sede, bare nësëdëfu watac soje wühnë,
afëhëtahniwu.

³⁵ Ha, San paryi had lampu fëdik nkeho pëtënah; do wũhnë, wëwati toyë fo wãwërunëho natu hnë humpen hudëwu hna.

³⁶ «Do ami, kwëhnabuha sedefe le lëbëka nafa San: umë ye liwu ile ntehnëko Rëm mën liwu hafo pad ÿa ye. Ha, ile lidëfu ÿi rufahnëd wapacëk Rëm ÿa fayiko.

³⁷ Do kat, Rëm mën le fayiko ÿi dënk, nkenëhnëko sedefe. Bare koßëri gwëryëluhna kopa lëwu ÿa, ma ahnuwu yëka lëwu ÿa.

³⁸ Kwëtahnëluhna ale payik ÿa; umë rufahnëd wanës wadëwu ña gena hnë wũhnë.

³⁹ Karañëdun gë hakili Vikerëh va, kabi ntiyahñëku nuÿadun hnam uwám ule wok pudina. Hara, vitac ye vinte hnësëd soñe mën va!

⁴⁰ Bare wëli: ñadiluhna ayiju ÿal mën hna. Awa nuÿadiluhna uwám ule wok pudina wã.

⁴¹ «Yëkëlehnëla cëkwaryëniho vahnë.

⁴² Ha, njëtëmu: kwëhnaluhna iña Wënu ña.

⁴³ G'uwãc Rëm mën wã njjëbu, do kacadilunohna. Bare ge ahawãry yijëk g'uwãc lëwu wã dënk, kacadunëha!

⁴⁴ Ñadun asëkwaryëlëndu, do yëkëlehnëdilu hna icëkwary inte wãtik hnë Wën hudampo hna. Awa, hak lë kodun ahwëtahñuno?

⁴⁵ «Antë ntiyahnu ami fëyahñëd ile wënerun haryënkw Rëm mën hna; Moyis hwëtahnërun bare umë fëyahñëd.

⁴⁶ Ge paryi kwëtahnakëndunëhawo, kwëtahnakëndunëho ami fëna, kabi soñe lëmën ÿa nësëk hnë kayëte ntëwu hna.

47 Ge kwëtahnëluhna ile kerëk ÿa, awa hak kodun ahwëtahnu wanës mën ña?»

6

Yesu ndavëdëhëhni vësan wawuli mbëd (5,000)

¹ Ga ndëcëk watac, Yesu më ndanëk gë cape ñëntaŵ lant Galile ka, (lant rac wăcëde fëna Tiberiyad).

² Kore yabah rëfëlendëhawo, kabi nuniho wëdahëse wapëmpëhnahnah wante ntidëho njërënahndëhni vëres ña.

³ Soñe rac njihahnëniho Yesu gë vërëfal vëlëŵu va kayëni hn'ikuñ ntañani hnam.

⁴ Pak ÿa, ambënt wasëwif ña, tëhajëko.

⁵ Yesu njëkalehnëko caharaŵ lëŵu do nuhni kore yabah ga njijëdëni ÿalu hna. Awa më tëyëka Filip: «Ne kodën ntaŵijin vamburu vajabah soñe ndavahninëhni vëyi vahnë fop?»

⁶ Tëyëkawo koyëna soñe njëkëhnahna Filip, bare, toña ÿa, tëko njët ile ntidë ÿa.

⁷ Filip më ntëkwaka: «Wëla gë koryi yabah dëcët, gedilëfuhna gwër ntaŵahnin vamburu vante kod ale-wo-le nuÿa fantëpëtél fatoy.»

⁸ Arëfal ahawary, Andëre, aheryu Simo Piyer, më ntehnëka:

⁹ «Fatah facan yehëhna ani fante hwëhnak vamburu mbëd g'uwis wuhi. Bare yega nëfadëhëhni kore yabah gë iÿi ki?»

¹⁰ Awa Yesu më ntehnëk: «Dehnëryinëhni vahnë vi fop ntañani.» Dël inja njabëko hnam do kore ÿa ntañalehnëni nkal hna. Vësan vële yeho hnam va nkëhnëko tëkëni wawuli mbëd (5,000).

11 Awa Yesu më nufëk vamburu va, camehna Wënu ña, tac cahëlehnëhni vële lañako nkal va. Njëdakëhniwo fëna wuwis wã, gante ñadëni ka.

12 Ga tokëni hafo pihñëni, Yesu më ntehnëkëhni vëréfal vëlëwu va: «Barëpëryin vankubel vante wok va, soje antë përéka ñoñ.»

13 Më mbarëpëni pëb vëkankel pëhw gë vaki vankubel vamburu mbëd vante rokiko va.

14 Ante nuniho vëyi vahnë dahëse fëmpëhnahnah rac ile ntiko Yesu yi, më ntehnëni: «Paryi nke, ayi asan ye kila ile rëfëkawo njij duniya ya!»

15 Bare Yesu njëtako njijëdëni nufëniha forosima soje ntiniha ahnaŵ, awa më mbok pitak kat umë fo nji g'ikuŋ.

Yesu yaŋ wënka hna njasëd

16 Ante nëkak ña, vëréfal Yesu va më cëpëtani gë lant.

17 Kayëni hnë kulu pëgwëlehnëni ndanëtandëni gë cape Kaperënaŷum. Tëko mëd do Yesu tëkalëhniwohna ten.

18 Sël sankaf pëgwëlehn cëlënd, do lant ya ñënkadëho dŷus.

19 Vëréfal va tëko njini ile rëkëk soje wakilo mbëd ma mbëd gë ryaw (5 ma 6) uyas ante nunihawo Yesu ga njasëd yaŋ wënka hna tëhatënd kulu lëw hni ya. Ntakëlehnëhni,

20 bare Yesu më ntehnëkëhni: «Ami, Yesu ye, antë ntaku!»

21 Awa, ñadëniho kayëndëniha kulu hna, bare, hnë wati rac dënk, ñakëlehnëni nkal iña gë cape nte njidëniho ka.

Kore ŷa njëkëlehnëdëniha Yesu

²² Ga pacëk, kore le woko gë cape ñëntaŵ lant ña njëtëniho kulu ryampo fo yeho hnam do Yesu tëfëlëntilohna gë vërëfal vëlëŵu va, bare vërëc vëhni fo yiko.

²³ Tac wakulu wakaŵary ŵatiko hn'inaŵ Tiberiyad hna, tëkini ðarël hn'ile camehnëkawo Ahwëhn a Wënu ña soŋe rokëtok ile ndavah-ninihëhniwo kore ŷa.

²⁴ Ante njëtëniho vahnë va Yesu gë vërëfal vëlëŵu va vëwolohna hnam ña, kayëlehnëni hnë wakulu watac njini Kaperënaŷum, njëkëlehniniha Yesu.

Roka ile fihñëdanëd do yod hafo uwám usër

²⁵ Vahnë va, ga tëkatëniha Yesu gë cape ñëntaŵ lant ka, më tëyëniha: «Aharan, guve njijëru ani?»

²⁶ Yesu më ntëkwakëhni: «Toña ŷa fëyadëmu: ge njëkëlehnëdunëho, gena kabi nkwëryërun ile pëhnëtanëd wëdahëse wapëmpëhnahnah wadëmën ñi, bare kabi tokërun mburu do pi-hnërun, soŋe umë yëkëlehnahnëdunëho.

²⁷ Antë aryokuñëdu soŋe rokëtok ile fërëkad, bare soŋe rokëtok ile viŷëd, fihñëdanëd do yod hafo uwám usër hna. Rac, ami, Ajë Ahn'a njëdadëmu, kabi ami yenëhnëka Wënu ña Rëm ŷa.»

²⁸ Amboko tëyëniha: «Awa ye rëfëkëfu lifu ryokuñahnëfu wadoku wante ñad Wënu ña?»

²⁹ Yesu më ntëkwakëhni: «Doku ile ñad Wën aliwu ŷa, umë ye: ahwëtahnuna ale payik ŷa.»

30 Më tÿyëniha: «Iÿëhne dahëse fëmpëhnahnah hodu arufëfu soje ahwëtahnahni? Iÿëhne d'oku lidu tasefu?

31 Wati nte ndëcëtaďëniho vacërakëlo fu va wula hna, tokëniho man ŷa, gante nësëď Vikerëh ki: njëďadëhëhniwo tokëni roka ile wătiko g'ambin ŷa.»✧

32 Yesu më ntëkwakëhni: «Toňa ŷa fëyadëmu: gena Moyis yëďadëhuno roka vë g'ambin ŷa; Rëm mën ŷa yëďadëhu ile ye roka vë g'ambin paryi ŷa.

33 Paryi nke, roka ile wătik Wën ŷa, ale sëlid g'ambin a ye do pihnëndanëď do njod hafo ambın hna.»

34 Awa më ntehnëniha: «Aharan, yëďaryindëfu kwëlëkwël roka rac.»

35 Yesu më ntehnëkëhni: «Ami ye roka ile fihnëndanëď do yod hafo ambın hna. Ale yijëk ŷal mën a inte yodilahna, ale hwëtahnëko ŷa wënka yodilahna muk.

36 Bare tëkëmu fëyawu, wëla gante nurunëho ami gë wëdahëse wapëmpëhnahnah wante libu ki, kwëtahnëďilunohna.

37 Fop vële njëďadëhoŵëhni Rëm va njijëďëni ŷal mën hna, do dadëŵahna muk ale yijëď ŷal mën a.

38 Yëtëryin ge cëlibu g'ambin, gena liwu ile hnënjëko, bare ryokuŋu ile ñad ale fayiko ŷa ye.

39 Wëlin ile ñad ale fayiko ŷa: heryëwëhni fop vële njëďakowëhni va do wëla aryampo antë cëv, do vëhnëndanëŵëhni fac rëkwa hna.

✧ 6:31 6.31: Icahn 16.4; Wahnëŵ 78.24

40 Ha, umë ye iña Rëm mën ɲa: fop vēle yavētēdēho ami, Aju ŷa, do kwētahnēniho va, nuŷani uwám ule wok puđina, do ami, mbēhnēndanēdēfuhēhni hnē fac rēkwa hna.»

41 Awa wasēwif w̄a ñakēñakēdēniho soŋe Yesu ŷa, kabi ntehnēko: «Ami ye roka ile sēlik g'ambin ŷa*.»

42 Ntehnēdēniho: «Gena bi Yesu aju Yosef ye? Njētēbunēhēhni d̄us rēmu gē hnēmu! Hak lē kod ntehn g'ambin cēlik?»

43 Yesu mē ntēkwakēhni: «Tavēryin ñakēñak aki.

44 Ahnē kodina njij hnē ŷal mën ge Rëm ale fayiko ŷa yiryēlahna, do ale-wo-le yijēk ŷalē mën a, mbēhnēndanēdēfuha fac rēkwa hna.

45 Vikerēh wakila hna kodun aharaŋu ŷin: “Wēnu ɲa karaŋēdēhēhni vēhni fop.”✧ Ahnē ale-wo-le hnēpaka Rëm ŷa do maŷa karaŋ dēwu ɲa njijēd ŷal mën hna.

46 Wēla ahnē aryampo nulahna Rëm ŷa ge gena ale w̄atik Wēn hna, umē nuka.

47 Toña ŷa fēyadēmu: ale hwētahnēk a nuŷad uwám ule wok puđina.

48 «Roka ile fihnēnēd do yod hafo uwám usēr hna yebu.

49 Vacērakēlo hun va tokēniho man ŷa wula hna bare rac memaŷehnlēhni hna cēmēni.

50 Bare wēli roka ile sēlik g'ambin ŷa, ge ahnē tokēk cēmēdina.

---

* **6:41 6.41** *Roka le sēlik g'ambin ŷa:* Ile wētēndēlehn̄ik g'ile w̄acik Man ŷa ye. (Icahn 16) ✧ **6:45 6.45:** Esayi 54.13

⁵¹ Ami ye roka ile yënëď, ile sëlík g'ambin ŷa: ge ahnë tokëk roka rac, cëmëďina muk. Roka ile yëďahnëďëfu soŷe vahnë va pihnëni do njohni hafo uwám usër hna, mbahn mën iŷa dënk ye.»

⁵² Soŷe wanës watac, wasëwif wã nkwajëlëďëniho ďus, ntehnëndëni: «Aŷi asan, hak koď njëďafu mbahn dëwũ ŷa tokin?»

⁵³ Awa Yesu më ntehnëkëhni: «Toňa ŷa fëyadëmu: ge tokëluhna imbahn Ajë Ahn'a do ge celuhna sat lëwũ ŷa, pihnëďiluhna do yodiluhna hafo uwám usër hna.

⁵⁴ Ale rokëk mbahn mën iŷa do sek sat mën ŷa pihnëď do ami, mbëhnëndanëďëfuhna fac rëkwa hna.

⁵⁵ Ha, mbahn mën iŷa pihnëndanëď paryi do sat mën ŷa mërëndanëď paryi.

⁵⁶ Ale rokëk mbahn mën do sek sat mën ŷa hnë ami nkoď, do ami, hnë umë nkoďëfu.

⁵⁷ Rëm le fayiko ŷa, umë ye hayalin sël ntawãry, uwám paryi ŷa. Njëďadëho sël rac, vële ryavik g'imbahn mën va, vëhni fëna, koyëna nuŷadëni sël ntawãry paryi ŷa.

⁵⁸ Awa ami ye roka ile sëlík g'ambin ŷa. Gena ndampo gë ile tokëni vacërakëlo hun ŷi; vëhni, cëmëni; bare ale rokëď iŷi roka ŷa nuŷadë uwám ule wok puďina.»

⁵⁹ Koyëna nësëko Yesu ante karanjëďëhëhniwo vahnë hnë calija mbë Kaperënaŷum ŷa.

Wanës wante yëďahnëď uwám ule wok puďina

⁶⁰ Ante nkwëryënihawo Yesu ŷa, vëyabah vëřëfal vëlëwũ hna më ntehnëni: «Wari wanës ntakek nëpayi! Mo hoď mawũ?»

61 Yesu njëtëko vërëfal vëlëwu va mëhnadëniho soje wanës watac. Soje umë ntehnahnëkëhniwo: «Wañi wanës ntavëku bi?

62 Ye lë hnahađun awa ge nurunëha Ajë Ahn'a ga kayëđ hn'ile nkeho kobëri hna?

63 Iyir Wënu ɲa ye hayalin sël ntaŵary, uwám paryi ŵa; ahn'a umë fo ñoñ mëkëđina nti ténkahn uwám usër hna. Wanës wante hnësëhnëmu ɲi Iyir hna matik do yëđahnëđ sël ntaŵary rac.

64 Bare vëryampo hnë ŵuhnë vëhwëtahnëna.» Paryi nke, Yesu njëtëkëhniwo kobëri wapëgwa hna vële wok vëhwëtahnëna va do njëtëkawo fëna ale rokadëha ŷa.

65 Më nkwënëk: «Wëlin soje umë lehnandëmu ahnë kodina njij ŷal mën hna ge Rëm ŷa yëđalowähna.»

66 Soje rac, vërëfal vëlëwu vëyabah pitaniho do wawolohna tëfëndëniha.

67 Awa Yesu më cahëtak gë cape Pëhw gë Vëhi va, do tëyëhni: «Ŵuhnë lë, ñadiluhna bi ayintiwu gë vëŷi?»

68 Simo Piyer më ntëkwaka: «Ahwëhn, vëhni mo njidëfun? Kwëhnaru wanës wante yëđahnëđ uwám ule wok puđina.

69 Fuhnë, hnë wëjë kwëtëbun kwëtahnëfu ɲa fop do njëtëbun Asëvah a yeru, ale payik Wënu ɲa.»

70 Yesu më ntëkwakëhni: «Gena bi ami rëhnaku, ŵuhnë Pëhw gë Vëhi vi fop? Bare aryampo hnë ŵuhnë, aryokuɲ Sintani ye!»

71 Wanës watac, soŋe Yuda nəsədfəho, aju Simo Isəkariyot, aryampo hnə Pəhw gə Vəhi hna, ale rokađəha ŷa.

7

Yesu, vėheryu vėhwətahnėlahna

¹ Ante ndėcėk watac ŋa, Yesu njasėlendėho karanėndėhni vahnė va Galile hna; ŋadilohna njasėlehnėnd Yude hna, kabi vėsankaf wasėwif va njėkėlendėniho ndaŵehnėniha.

² Hara ambėnt wasėwif ante wacik Wasank ŋa tėhajėko.✧

³ Awa vėheryu mė ŋankėdėniha nji: «Soŋe ye yidila Yude? Koyėna hnam fėna vėrėfal hu va nuhahnėni wađoku wapėrėn wante lidu ŋa.

⁴ Ge ahnė ŋad njėti, coŵadina ntitėnd đoku lėwŷu ŷa. Kabi ntidŷu viŷė vihnaŷah gė vėŷi ki, diry nuni vahnė va fop.»

⁵ Vėheryu nəsėdfėniho koyėna kabi vėhni fėna vėhwətahnėlawohna.

⁶ Yesu mė ntėkwakėhni: «Wati mėn ŷa tėkėna ten. Bare wŷuhnė, wati-wo-wati njivėk.

⁷ Duniŷa ŷi kwėhnana toŋa ŋėwŷu; bare ami, ŋėwėko kabi pėyahnėdfėfu ile ntid ŷa mek.

⁸ Yiryin, wŷuhnė, g'ambėnt; ami, yidā ten kabi wati mėn ŷa tėkina.»

⁹ Ante ntehnėkėhniwo koyėna ŋa, umė, Galile hna nkocho ten.

¹⁰ Bare ante njiniho vėheryu g'ambėnt ŋa, njiko umė fėna, bare tufėhnalohna hnė ahnė.

✧ **7:2 7:2:** Soŋe Walevi 23.34-36; Divėta Sariya 16.13

11 Hnë wati ambënt hna, vësankaf wasëwif va njëkëlehnëdënihawo do tëyëdëniho: «Awa, ne nkeha asan arac?»

12 Kore hna vëryampo nkwajëlëdëniho ðus soje lëwu ÿa.

Vëryampo ntehnëdëniho: «Ale lid fërën ye.»

Vëyëntaŵ va ntehnëdëniho: «Hali, vahnë va tokad.»

13 Bare, kabi ntakëkëhniwo gë vësankaf wasëwif va, ahnë dëkëdilo hna nës hafo nkwëryi soje lëwu ÿa.

14 Yesu tënköko Cery Wën Cankaf hna fagant wafac ambënt hna do karanëdëhëhniwo vahnë va.

15 Wasëwif ŵa pëmpëhnahnëkëhniwo do tëyadëniho: «Hak njëtahnëk aki Vikerëh vi, do kobëri karanëna?»

16 Yesu më ntëkwakëhni: «Fop ile haranëdëfuhëhni vahnë ÿi gena karanj mën; hnë ale fayiko hna matik fop.

17 Ale hahnëndak nti ile ñad Wënu ÿa njëtëd ge ile haranëdëfuhëhni vahnë ÿa Wën hna matid, ma ge hakili mën hna dënk matid.

18 Ale hnësëd soje ŵac lëwu ÿa, naÿëna nkaf ntëwu njëkëlehnëd. Bare ge ahnë njëkëlehnëd naÿën uŵac ale fayika ÿa, ahnë asatah ye, do wamër gena hnë umë.

19 Moyis njëdaku sariya ÿa, bare wëla aryampo hnë ŵuhnë didina ile ntehnëk ÿa! Soje ye yëkëlehnëdun aryaŵuno?»

20 Kore ÿa më ntëkwaniha: «Yine hwëhnaru! Mo yëkëlehnëd ndaŵi?»

21 Yesu më mbok ntehnëkëhni: «Iñë ryampo fo libu do wëli wũhnë fop pëmpëhnahnëku!

22 Moyis ntehnëku ahácënduni vutah vucan va (paryi nke, gena umë fëgwëko, bare warëm fu vëryënkwëryënkwa va fëgwëhnahnëko) do kácëdfunëha ahnë wëla hnë fac ntawëla.

23 Awa, ge kácik fatah facan hnë fac ntawëla hna, menëdfina sariya Moyis ýa, soñe ye ntavëku g'ami kabi ahnë yërënëbu fop hnë fac ntawëla?

24 Tavëryin kitiñ ile worun yëtëluhna. Kitiñëryindën gante nke toña ka.»

Yesu bi ye Arëhnayik a

25 Awa, vëryampo vëvë Yerusalem va nësëdfëniho soñe Yesu ýa: «Gena bi aýi yëkélehnakënde ndawëhni?

26 Yëkëryina: tase vahnë fop nësëdf do ñoñ dehnëdfena! Mpëd, paryi njavëtëniha vësankaf fu vi umë ye Arëhnayik a.

27 Bare Arëhnayik a, ge njijëdf, ahnë yëtëdfina bi ne nkejëk; do aýi asan, njëtëbun hn'ile nkejëk hna.»

28 Awa Yesu, ante karanëdfëhëhniwo vahnë va hnë selele Cery Wën Cankaf hna, më ndekak: «Paryi bi njëtërunëho do njëtërun bi ne matibu? Gena ami fëhnak yiju. Ale satëk fayiko bare yëtëluhna.

29 Ami, njëtëbuha, kabi ýalu hna matibu, do umë fayiko.»

30 Awa, soñe wanës watac, vëyabah ñadëniho pëlanaha, bare ahnë pëlalawohna, kabi wati lëwu ýa tëkélohna ten.

³¹ Bare vahnë vëyabah bulunda hna kwëtahñënihawo. Ntehnëdëñiho: «Ge Arëhñayik a tëkik, ntid bi wëdahëse wafëmpëhñah nah ntëbi wante tøk ntik ayi asan ni?»

Vëyëka fayëde pëljëniha Yesu

³² Wafarise wã nkwëryëñiho ile ñakëñakëdëñiho kore soje Yesu ya. Awa vësankaf vësëna wasadëha va gë wafarise wã më payëñihëhni vëyëka Cery Wën Cankaf va njini pëljëniha.

³³ Yesu më ntehnëk: «Nkolahnëden ten toye. Tac mbokadëfu hn'ale fayiko hna.

³⁴ Wati rac rëkëdun ayëkëlehnënduno bare nufilunohna; kabi kodiluhna ayiwu wuhñë hn'ile nkedëfu ami hna.»

³⁵ Wasëwif wale hnëpadëhawo va më tëyëlëdëni: «Ne ga ñad nji hn'ile nkodën nuyilënahna hna? Wasëwif wale sampëk hnë vële wok vëyena wasëwif hna bi ñad nji? Mpëd ñad nji karanëhni vële wok vëyena wasëwif va fëna?»

³⁶ Ye ga pëhnëtanëd wañi wanës: «Njëkëlehnëdunëho do nufilunohna, kabi kodiluhna ayiwu wuhñë hn'ile nkedëfu ami hna?»

Wënka wante yëdahnëd sël ntawary, uwám paryi ña

³⁷ Fac le yak hwëhñak nafa ambënt hna yeho fac rëkwa ya. Fac rac, Yesu më kahnëk haryëñkw kore ya, do ndeka: «Ge ahñë njoka wënka, njij yal mën hna do ciya.

³⁸ Ge ahnë kwëtahnekö, ahnë arac nked gante nësëk Vikerëh ka: “Wënka wayabah wante njëdfahnëd sël ntařary, uwám paryi řa njalid hnë umë.”»

³⁹ (Yesu soře Iyir nte nuřadëni vële hwëtahnekä va nësëdëho. Wati rac, Yir iřa yëdahnilohna ten, kabi Yesu matëndilohna ten hafo tëk lařa hnëfak lëřu hna.)

Nahan kore řa nëmpëlëkö soře Yesu

⁴⁰ Kore hna, vëyabah hnë vële wëryëkö wanës watac va ntehnëdëniho: «Paryi nke, aři asan ye kila le hnapëdëho řa!»

⁴¹ Vëryampo ntehnëdëniho: «Arëhnayik a ye!»
Bare, vëryampo më ntëkwani: «Arëhnayik a kod bi mati Galile?»

⁴² Gena bi Vikerëh va ntehnëk Arëhnayik a avë hnënk Ahnař David yeđ do Betëlem nagëde, ankol David hna dënk?»

⁴³ Koyëna řulunda řa nahan dëř hni řa nëmpëlëkö g'ahawäry soře Yesu řa.

⁴⁴ Vëryampo hnë vëhni řadëniho pëlayi, bare ahnë dëkëlohnä pëlahna.

Vësankaf wasëwif va vëhwëtanhëlahna Yesu

⁴⁵ Vëyëka Cery Wën Cankaf va mbokalehnini g'ante nkeni vësankaf vësëna wasadëha gë wafarise ka. Vërac më tëyënihëhni: «Soře ye worun yojëlunahna Yesu?»

⁴⁶ Më ntëkwani: «Kobëri ahnë nësëna g'umë ki!»

⁴⁷ Wafarise řa më ntëkwani: «Ye! Mařërun řuhnë fëna arokayiwu?»

⁴⁸ Kobëri bi nurunëha asankaf aryampo ma farise aryampo ale hwëtahnekä?

⁴⁹ Hali! Vahnë vële wok vëyëtëna sariya Moyis va fo hwëtahnëka. Vëhni, vëryëwanina!»

⁵⁰ Nikodem yeho farise aryampo ale yentiko hnam ÿa. Biÿëna dÿus umë yiko vëhni Yesu hna. Umë ntehnëkëhni vëÿëntaŵ va:

⁵¹ «Awa, sariya fu ÿa maŵëryak bi tame kitinji ahnë ndaŵi hara gwëryina ten do hara yëtina uŵeh ule ntik ŵa?»

⁵² Më ntëkwaniha: «Avë Galile bi yeru, wëjë fëna? Yëkëry Vikerëh va do nuđu wëla kila ryampo matidina muk Galile.»

⁵³ [Tac, pitëlëlehnëni ale-wo-le mënc gë ÿalu.

8

Yesu g'asëval ale nanjëtëlehnini g'asan

¹ Yesu njiko hn'ikuŋ inte ŵacik Oliviye.

² Ga pacëk, wakëwak fo, mbokako selele Cery Wën Cankaf hna do vahnë va fop tëhanihawo; awa më ntañak do karanjëdëhëhniwo.

³ Taŋ, vëharaŋ sariya va gë wafarise ŵa tëkaryëlehniniha asëval ale nanjëtëlehniniho g'asan. Kwëtëniha haryënkŵ vahnë fop.

⁴ Më ntehnëniha Yesu: «Aharan, aÿi asëval g'asan nanjëtëlehnini hnë wati nte ndakakëndëni ŋa dënk.

⁵ Hara, sariya hna, Moyis më lehnëkëfu ntutini gë wëraka hafo cëmëni iÿi sifa vësëval. Wëjë lë, ye ye kiti hu ÿa hnë waŋi?»

⁶ (Hn'inji tëy, urënd tëndëhnëdënihawo, nuÿahnëni ile ntehnëdëni menëk.)

Yesu dëkwalohna, tënkwëko do pëgw kerënd g'irufa ÿa nkal hna.

⁷ Kabi nkoniho tēyēndēniha, awa Yesu mē matēndak do ntehnēni: «Ale wok kobēri menēna hnē wūhnē ŷa ndēnkw ntuta.»

⁸ Tac mē mbok tēnkwēk do mbok kerēnd kat nkal hna.

⁹ Ga nkwēryēni wanēs watac, njilehnēni aryampo aryampo, vicēr va ryēnkwēko ten. Tavēlehnēniha Yesu g'asēval a fo hnam.

¹⁰ Awa Yesu mē matēndak do ntehna: «Awa ne nkehēni vēle yojakēhi va? Ahnē gena bi ale hitiṅēki hafo cēm hna?»

¹¹ Asēval a mē ntēkwak: «Aharan, ahnē gena ale hitiṅēko.»

Awa Yesu mē ntehnēka: «Ami fēna kitiṅēdilihna. Yiry, do ant'avoka wēn.»]

Yesu, humpen d'uniṅa ha

¹² Yesu mboko nēs kat kore hna: «Ami ye humpen d'uniṅa ha. Ale rēfēdēho ŷa yasēdina hn'umēhwēry: nuṅad humpen hunte ryēnēd uwám usēr hna.»

¹³ Soṅe rac wafarise wā mē ntehnēniha: «Wējē dēnk hnēsad; wanēs hu ṅa kwēhnana nafa.»

¹⁴ Yesu mē ntēkwakēhni: «Ha, ami dēnk hnēsad: bare wanēs mēn ṅa kwēhnak nafa, kabi ami njētēbu hn'ile matiḅu hna do hn'ile njidēfu hna, bare wūhnē yētēluhna hn'ile matiḅu hna gē hn'ile njidēfu hna.

¹⁵ Wūhnē, ile hnuḁun fo hitiṅēḁun; ami, kitiṅēdā ahnē.

¹⁶ Bare, ge kitiṅēdēhēfu, kiti mēn ŷa catēd, kabi gena ami fo hitiṅēd, Rēm ale fayiko ŷa g'ami nkeḁun.

17 Kerina bi sariya hun hna, ge waseɗe wahi nēsēni wanēs watac fo, wanēs watac toña ye?

18 Awa ami, ami dēnk ye seɗe mēn ŷa, do Rēm ale fayiko ŷa fēna nkenēhnēko seɗe.»

19 Awa mē tēyēniha: «Ne nkeha rēmuh ŷa?»

Yesu mē ntēkwak: «Paryi yētēlunohna do paryi yētēlunahna Rēm mēn ŷa fēna. Ge njētakēndunēho, njētakēndunēha Rēm mēn ŷa fēna.»

20 Yesu, ante karanēdēhēhniwo hnē selege Cery Wēn Cankaf hna nēsēko koyēna ɗarēl hn'ile kwētēdeho wayēɗ hna. Ahnē yēkēhnahnēlohnā pēlahna, kabi wati lēwu ŷa tēkēlohnā ten.

Koɗiluhna ayiwu hn'ile njidēfu hna

21 Yesu mē mbok ntehnēkēhni kat: «Njidēfu do njēkēlehnēɗunēho, bare gē wameh hun ŋa cēmēɗun. Koɗiluhna ayiwu hn'ile njidēfu hna.»

22 Wasēwif wā mē ntehnēlēni: «Ndēwa bi ñaɗ, kabi ntehnēɗ: “Koɗiluhna ayiwu hn'ile njidēfu hna”?»

23 Yesu mē ntehnēkēhni: «Wūhnē vēvē gēɗ yerun, bare ami avē g'ambin yebu. Iyi ɗuniŷa hwēhnēku, bare ami kwēhnēlohnā iyi ɗuniŷa.

24 Soŋe umē lehnahnēmu: “Gē wameh hun ŋa cēmēɗun.” Ha, ge kwētahnēluhnā “Ami ye*”☆ gē wameh hun ŋa cēmēɗun.»

25 Awa mē tēyēniha: «Mo yeru?»

Yesu mē ntēkwakēhni: «Kwēlēkwēl pēyaɗēmuno kobēri wapēgwa hna.

---

* **8:24 8.24** *Ami ye:* Gē Wa-ebēre ŋa Yawe wāc Wēn ye le fēhnētanēk «ami ye». (Icahn 3.14) ☆ **8:24 8.24:** Icahn 3.14-15

26 Soŋe hun ŷa, njaḅek vile hokēndēbu hnēsu hitiŋahnu. Ale fayiko ŷa ahwēhn toña ye, do ile fēyaḁēmu hnē ḁuniŷa ŷi ŷalu hna nēŋajēbu.»

27 Vēwēryēḁilohna Yesu soŋe Rēm ŷa nēsēndēhēniwo.

28 Awa mē mbok ntehnēkēhni: «Ge njelērunēha Ajē Ahn'a, njavētēḁun “Ale ye ŷa yebu”, njavētēḁun ñoñ dida g'ufēr mēn: ile karanjeko Rēm ŷa fo hnēsēḁfu.

29 Ha, ale fayiko ŷa g'ami nkeḅun; tavēlohna ami fo, kaḁi ile ñaḁ ŷa lidēfu kwēlēkwēl.»

30 Wati nte nēsēḁēho Yesu aki ŋa vēyaḁah kwētahnēnihawo.

Abēraham gē Yesu

31 Awa Yesu mē ntehnēkēhni wasēwif wale lehnēko kwētahnēniha va: «Ge maḁēhnēḁun fac-wo-fac wanēs mēn ŋa koyēna tufahnēḁun vērēfal mēn paryi yerun.

32 Koyēna njētakēndun toña ŷa do toña ŷa ntikēndēhu vahnē vēle ye afaya.»

33 Mē ntēkwaniha: «Fuhnē, Abēraham hwēhnēkēfu, koḅeri gelēfuhna muk vēramp ahnē. Hak koḁu alehn: “Nkekēndun afaya”?»

34 Yesu mē ntēkwakēhni: «Toña ŷa fēyaḁēmu: Ale-wo-ale lid wameh a, aramp wameh ye.

35 Hara aramp geḁina kwēlēkwēl avē tere, bare aju ahwēhn tere ŷa avē tere kwēlēkwēl ye.

36 Ge Aju Wēn ŷa lik ayewu afaya, awa paryi nke afaya yeḁun.

37 Njētēbu hnēnk yerun gē Abēraham. Bare soŋe ile yēkēlehnēḁun aryawūno ŷi, umē ru-fahnēḁ ṅwēḁērun wanēs mēn ŋa.

38 Ami, ile hnuɓu vēhni Rēm mēn Ƴa hnēsēdēfu. Do wūhnē, ile wēryērun rēm hun hna lidun.»

39 Mē ntēkwaniha: «Fuhnē, rēm fu Ƴa, Abēraham ye.»

Yesu ntehnēkēhniwo: «Ge paryi vutah Abēraham yekēndun, ile ntidēho Ƴa rēkakēndun alindu.

40 Bare mama pēyahnēmu toña ile Ƴēŋajēbu Wēn Ƴa, njēkēlehnēdun aryaŵuno. Abēraham ñoñ dina ile wētēlēk gē iƳin ki!

41 Wūhnē, ile ntid rēmun Ƴa dēnk lidun.»

Mē ntēkwaniha: «Gelēfuhna vēsēval vēle wafēd vankaf vantēw hni. Rēm ryampo fo hwēhnabun: Wēnu ŋa ye!»

42 Yesu mē ntehnēkēhni: «Ge paryi Wēnu ŋa yekēnd Rēm hun Ƴa, rēkakēndun aƳanduno, kabi Wēn hna matibu do soŋe lēwu Ƴa yijēbu hnē fagant hun hna. Yijēla soŋe lēmēn dēnk, umē fayiko.

43 Soŋe ye ye gwēryēdiluhna ile lehnēdēmu Ƴa? Umē ye kabi mēkēdiluhna ahnēpawu wanēs mēn ŋa.

44 Rēmun Ƴa, Sintani ye, do ile ñad Ƴa lidun. Kobēri wapēgwa hna aryaŵ vahnē ye: kahnēdina muk hnē toña, kabi toña gena hnē umē. Ge mērēd, g'anēsa ntēwu ŋa rēkēd nēsēnd, kabi aŵēr ye, paryi nke umē ye rēm wamēr Ƴa.

45 Bare ami, toña Ƴa hnēsēdēfu. Soŋe umē ye kwētahnēdēfilunohna.

⁴⁶ Mo hnë w̃uhnë hod tufahn menëbu iñë ryampo? Ge nësëdëfu toña ŷa, soŋe ye kwëtähnëd̃ilunohna?

⁴⁷ Ge Wënu ŋa hwëhnëku nëpadun wanës wadëwu ŋa. Ge nëpad̃iluhna, kabi kwëhnëluhna ye.»

⁴⁸ Wasëwif w̃a më tÿëniha Yesu: «Kwëhnalëfuhna bi toña lehnëfu avë Samari yeru do gë yine nkerun?»

⁴⁹ Yesu më ntëkwak: «Gelëfuhna gë yine. Rëm mën ŷa lënënëdëfu, bare w̃uhnë, ŋwëÿërun dënënëd̃ilunohna.

⁵⁰ Ami, yëkëlehnëla icëmb soŋe lëmën dënk. Ahaŵary yëkëlehnëdëho do umë hitiŋëd̃ gante caŋëk ka.

⁵¹ Toña ŷa fëyađëmu: ale lënënëk wanës mën ŋa cëmëd̃ina muk.»

⁵² Wasëwif w̃a më ntehnëniha: «Tame, pacëkëfu gë yine nkerun. Abëraham cëmëk, wakila ŋa fëna, do wëjë, alehn: “Ale lënënëk wanës mën ŋa cëmëd̃ina muk.”

⁵³ Wëjë bi lëbëka Rëm ŷa, Abëraham, nte sëmëk? Do cëmëni fop wakila ŋa fëna! Mo liyahnëki yeru?»

⁵⁴ Yesu më ntëkwak: «Ge ami dënk rëkakënd sëmbandu, icëmb mën iŋa kwëhnakëndina nafa. Ale sëmbedëho ŷa, Rëm mën ŷa ye, umë dënk lehnëd̃fun ye Wën hun ŋa.

⁵⁵ Yëtëluhna, bare ami njetëbuha. Ge ntehnakëndëbu yëtëlëw̃ahna, aŵër yekëndëbu, had w̃uhnë. Bare njetëbuha do ntënënëdëfu wanës wadëwu ŋa.

⁵⁶ Abëraham, Rëm sankaf hun ÿa, natëkawo ðus kabi njëtëko tëkidëfu. Nuko fac lëmën ÿa do natëkawo.»

⁵⁷ Awa wasëwif wã më mbokëni ntehnëniha: «Kwëhnalihna ten wabëhn wafëhw imbëð (50) do alehn nuruha Abëraham!»

⁵⁸ Yesu më ntëkwakëhni: «Toña ÿa fëyadëmu: ani gë nagahnënde Abëraham ÿa, “Ami Ye†.”»

⁵⁹ Ga nkwëryëni watac, mbankëpëðëniho wëraka ntutahnëniha, bare Yesu më cowak do cahnëlehn selele Cery Wën Cankaf hna.

9

Yesu g'asan ale hnagiko mëp

¹ Awa, hn'ankawã hna, Yesu nukawo asan ale hnagiko mëp. ² Vërëfal vëlëwu va më tëyëniha aki: «Aharan, soñe ye nagik ayi asan mëp? Soñe wameh wadëwu ña dënk bi ye ma wameh vële hnagëka ña ye?»

³ Yesu më ntëkwak: «Gena soñe wameh wadëwu ña, gena fëna wëba vële hnagëka ña; mëpëk soñe vahnë va fop nuhahnëni ile mëkëð nti Wënu ña.

⁴ Tëfëkëfu ntiyin wadoku ale fayiko ÿa ante nkok mëðëna ten ñi. Mëð uña tëhajëk, hn'ile nkoð kolëna ahnë mbok ndokuñ.

⁵ Wati nte yedëfu ðuniÿa yi fop, humpen ðuniÿa ha yebu.»

⁶ Ga nësëk watac, Yesu më tëpëk nkal hna do nëgw nkal inja gë wato wadëwu ña, do mbërya inkal tac mëp uña vinkër hna.

---

† **8:58 8.58** *Ami Ye:* Gë Wa-ebëre ña Yawe wac Wën ye le fëhnëtanëk «ami ye». (Icahn 3.14)

⁷ Tac ntehna: «Yiryeyi awëñaj pisin le wăcêde Silowe ŷa.» Uwi wăc «Ale Fayik» pëhnëtanëd. Umëp uña njilehn nkwëñaj, do mëpëtako mbokajatënd!

⁸ Vësaryëntawu gë vële hnuďëhawo kwëlëkwël ga muntad va më ntehnëni: «Gena bi aŷi asan lañadëho kwëlëkwël muntand?»

⁹ Vëryampo ntehnëdëniho: «Umë dënk ye.»

Vëhaŷary më nkwajëni: «Ale mëntëlëni fo ye.»

Bare umë, më ntehnëk: «Paryi, ami dënk ye.»

¹⁰ Awa më tëyik: «Hak ntiru ahnuhahnënd?»

¹¹ Më ntëkwakëhni: «Asan ale wăcik Yesu ŷa sëkënakëh toye nkal inji, mbëryo vinkër li do ntehno: “Yiryeyi Silowe hna awëñaj.” Më yibu, wëñaju do, tañ hnulehnu wapacëk!»

¹² Më tëyëniha: «Ne nkeha Yesu tac?»

Më ntëkwakëhni: «Yëtëla.»

Asan ale wëpëtik a gë wafarise wă

¹³ Më njonihä asan ale wëpëko ŷa gë wafarise.

¹⁴ Hara, hnë fac ntaŷëla cëkëñëko Yesu nkal inja mëpëtahna vinkër va.

¹⁵ Awa wafarise wă më tëyëniha vëhni fëna, hak kolahnëk nund. Më ntehnëkëhni: «Nkal cëkah liyibuho vinkër li, më wëñabu, do tame nufëfu.»

¹⁶ Wafarise wëryampo më ntehnëni: «Ale lik iŷin ŷa matina Wën hna, kabi dënëñëdina ntaŷëla ŷa.»

Bare vëhaŷary më ntëkwani: «Hak kod ahnë aŷen nti iŷi sifa wëdahëse wafëmpëhnahnah?» Wanës wadëŷ hni ŷa nëmpëlëko.

17 Awa më mbok tëyëniha kat ale wëpëko ÿa: «Wëjë lë, ye hnësëru soñe lëwu ÿa kabi vinkër hu va mëpëtëk?»

Më ntëkwakëhni: «Kila ye.»

18 Bare, wasëwif wã ñwëÿëniho kwëtahnëni paryi aÿi asan mëpëko do tame nud. Soñe rac macahnënihëhniwo vële hnagëka va.

19 Më tëyënihëhni: «Aÿi asan paryi bi ajë hun ye? Umëp bi nagik paryi? Ge toña ye, hak ntik awa nuhahnëd tame?»

20 Vële hnagëka va më ntëkwani: «Njëtëbun ajë fu ÿa ye do mëp nagik.»

21 Bare yëtëlëfuhna bi ye liyak nuhahnëd tame do yëtëlëfuhna fëna bi mo wëpëtëka. Tëyëryina: naÿëk, kod ntëkwa umë dënk!»

22 Vële hnagëka asan va nësëniho koyëna kabi ntakëkëhniwo gë vësankaf wasëwif va: njëtëniho vëhni tëko pëhnani ntanihëhni caliña hna fop vële hwëtahnëd Yesu ye Arëhnayik a.

23 Soñe rac ntëkwahnëniho vële hnagëka mëp va: «Tëyëryina umë dënk, naÿëk, kod ntëkwa!»

24 Awa wafarise wã më mbok macehnëniha kat asan ale wëpëko ÿa do ntehnëniha: «Dënënëryehna Wënu ña ahnës toña ÿa. Njëtëbun fuhnë asan arac awen ye.»

25 Më ntëkwak: «Yëtëla bi awen ye ma hali. Bare njëtëbu iñë ryampo: mëpëbuho do tame nudëfu.»

26 Më mbokëni tëyëniha: «Ye ntiki? Hak njërënëki?»

27 Më ntëkwakëhni: «Nësëhnëmu, bare nëpalunohna. Soñe ye ÿadun avok awëryuno

kat? Ñadfun bi mpëd, wũhnë fëna, ayentiwu vërefal aÿi asan?»

²⁸ Awa pëgwëlehnëni njewëndëniha do ntehnëni: «Wëjë, arëfal aÿi asan yeru! Fuhnë, vërefal Moyis yebun.

²⁹ Njëtëbun Wënu ña nësëhnëkawo Moyis, bare aÿi asan, yëtëlëfuhna dënk bi ne matik!»

³⁰ Asan a më ntëkwakëhni: «Umë fëmpëhnahnah ye: njërëneko do yëtëluhna, wũhnë, hn'ile matik hna!

³¹ Fuhnë fop, njëtinëk Wënu ña nëpadilëhniha vëwën va, bare ge ahnë ntënënedëha do nti ile ñad ÿa, nëpadëha.

³² Kobëri gwëryina ga nësëde ahnë mëpëtëka ale hnagik mëp.

³³ Aÿi asan, ge matekëndina Wën hna, ñoñ kokëndina nti.»

³⁴ Umë ntëkwaniha: «Wameh fo yeru kobëri nte nagiru ña do aÿand aharañëfu!» Ntalehnëniha calina hna.

Imëp paryi

³⁵ Yesu njëtako ntaniha asan a, më njëkëlehnëka do tëya: «Kwëtahnëruha bi Ajë Ahn'a?»

³⁶ Asan a më ntëkwaka: «Aharan, pëyarye bi mo ye soñe holahnu hwëtahnuwa.»

³⁷ Yesu më ntehnëka: «Nuduha gë vinkër hu vi. Umë dënk hnësëndëhi iÿi wati.»

³⁸ Asan a më ntehnëka: «Ahwëhn, kwëtahnëmi.» Ndëkwëhnëlehn haryënkwe Yesu do cëmba.

³⁹ Tac Yesu më ntehnëk: «Soñe tufahn ale-wole ile nke ÿa yijëbu hnë iÿi duniÿa. Koyëna vële

wok vēhnuđina va nuhahnēni do vēle hnuđ va nkeni had vumēp.»

⁴⁰ Wafarise, wale yeho đarēl lēwu ŵa, nkwēryēniho wanēs wadēwu ņa do mē tēyēniha: «Awa, vumēp bi yeβun, fuhnē fēna?»

⁴¹ Yesu mē ntēkwakēhni: «Ge vumēp yekēndun, dehnakēndena menērun. Bare wēli: ntehnērun nuđun. Soņe rac wameh hun ņa hnē ŵuhnē nkok.»

10

Wape ņa g'aheryēherya ŷa

¹ Yesu mboko ntehn kat: «Toņa ŷa fēyadēmu: ge kwēhnaru kece wape do ge ahnē kayēk cape ndampo tēnkēna hnē rēnka hna, ahnē arac ale ye do bandi.

² Ale rēnkēk rēnka ŷa, umē ye aheryēherya wape ņa.

³ Ayēka kece ŷa pidētēhnēđēha aheryēherya ŷa rēnka ŷa do wape ņa nēpađēni kopa lēwu ŷa. Macēđēhēhni wape wadēwu ņa ile-wo-le ŵac lēwu ŵa do canēhni.

⁴ Ge canēkēhni fop wante kwēhnēk ņa, gē vēhni rēkēđ njasētēnde do tēfēlēđēni, kabi njetēni kopa lēwu ŷa.

⁵ Muk warēfēlendilahna ale nkoni wayētēna; nkaryēđēniha ņaŵēt, kabi wayētēna kopa lēwu ŷa.»

⁶ Yesu uņi mēntēndēlehn nēsēhnēkēhniwo vahnē va fop, bare vēyētēlohna ile nēsēđēho ŷa.

Yesu, aheryēherya afērēn a

⁷ Awa më mbok ntehnëk: «Toña ÿa fëyadëmu: ami ye rënka kece wape ña.

⁸ Fop vële ryënkwëhnikoŵo vi vële ye do wabandi do wape ña wahnëpalëhnhna.

⁹ Ami ye rënka ÿa. Ale rëfëk ÿal mën tënkahn ÿa pehëtëde. Koyëna kod tënkënd do cahnënd gante ñad ka, do nuÿad ile tokëd.

¹⁰ Ale ÿa, ule fo njijëd, idaw do përekan. Ami, njijëbu soñe nuÿahnëni vahnë va sël ntaŵary, uwám paryi wã, do njabëhni.

¹¹ «Ami, aheryëherya afërën a yëbu. Aheryëherya afërën a pëhwëtak njëdahn ntaŵary dëŵu ña soñe wape wadëŵu ña.

¹² Ale sosëde koryi soñe keryahnënd herya do kwëhnëlihna umë dënk wape ña, umë gena aheryëherya paryi: ge nuka ÿin ÿa, ga njijëd, tavëdëhëhni nkary. Awa ÿin ÿa tënkëdëhëhni wape ña pëlahni wëdampo do wañëntaw ña campëdëni.

¹³ Aÿi asan, koyëna ntid kabi cosik ntihahn doku rac do nafa wahwëhnana wape mën ña soñe lëŵu.

¹⁴ «Ami, aheryëherya afërën a yëbu. Njëtëbuhëhni wape mën ña do wape mën ña njëtëniho,

¹⁵ had gante njëtëko Rëm ki do njëtëbuha Rëm ki. Njëdahnëdëfu ntaŵary mën ña soñe wape mën ña.

¹⁶ Kwëhnabuhëhni kat wape wakaŵary wante wok wayentina kece li. Tëfëko watac fëna yojëwëhni; nëpadëni kopa mën ÿa, do koyëna

kore ryampo fo nkedëni g'aheryëherya aryampo fo.

¹⁷ Ge Rëm ÿa ñahnëdëho, kabi njëdahnëdëfu ntaŵary mën iña ye. Njëdahnëdëfu bare mbidëfu fëna.

¹⁸ Ahnë kodina nufëhno ntaŵary iñi, bare g'uhnatah njëdahnëdëfu. Mëkëdëfu yëdahn do mëkëdëfu viwu kat. Umë ye ile ntehnëko Rëm mën liwu ÿa.»

¹⁹ Nahan wasëwif ŵa mboko nëmpël kat soñe wanës watac.

²⁰ Vëyabah hnë vëhni ntehnëdënihawo: «Gë yine nkeni! Cenaka! Soñe ye hnëpadfunëha?»

²¹ Vëryampo më ntëkwani: «Ale nkeni gë yine nësëdina aki; yine kod bi mëpëta ahnë?»

Yesu ñwëÿik

²² Wati huji yeho do ntideho Yerusalem hna ambënt nte ryënkwëtahnédeho ante pëhwëtiko Cery Wën Cankaf ña.

²³ Yesu nkentiko do nder cankaf nte ŵacik Salomo* hna njasëlehnëdëho.

²⁴ Awa wasëwif ŵa më kwërëniha do ntehnëniha: «Hafo guve ntihëtëdëfuhëfu hn'ufëmpëhnahnah hna? Ge Arëhnayik a yeru pacënëhnëryifu.»

²⁵ Yesu më ntëkwakëhni: «Tëkëmu fëyawu, bare kwëtahneluhna. Nurun wadoku wante lidëfu g'uŵac Rëm mën ña; watac ye sede mën ÿa.

---

* **10:23 10.23** Salomo aju David yeho, ahnaŵ Isërayel had rëmu. Umë vëryehnëko Cery Wën Cankaf ña do njëtiko soñe yasery ÿalëwu. (1 Vëhnaŵ 6; 1 Vëhnaŵ 5.9-14)

26 Bare kwëtahnëdiluhna kabi gentiluhna kore wape mën hna.

27 Wape mën ña nëpadëni kopa mën ÿa; njëtëbuhëhni do tëfëlehnëdëniho.

28 Njëdadëfuhëhni uwám ule wok pudina ÿa: wasëvëdina muk do ahnë kodina tebowëhni.

29 Rëm mën ale yëdakowëhni ÿa hnaÿëk lëbëk fop, do ahnë kodina nufëhni gë fanka hnë umë.

30 Ami gë Rëm ÿa, aryampo fo yebun.»

31 Tac fëna kat, wasëwif wã, ga nkwëryëni watac, më mbok nufani wëraka ndawahnëniha.

32 Awa Yesu më ntehnëkëhni: «Ntibu tase hun viÿë vifërën viyabah gë fanka Rëm ÿa, soñe iÿëhne hnë watac ÿadun aryaŵahnuno gë wëraka?»

33 Wasëwif wã më ntëkwaniha: «Gena iñë fërën ile liru ÿaderu aryaŵahni, bare kabi Wënu ña yewëdu. Wëjë ahnë fo yeru, do aÿand aliya Wën!»

34 Yesu më ntëkwakëhni: «Kerina bi Vikerëh hun hna: Ami, Ahwëhn a, ntehnëdëmu: “Wamën yerun”[☆]?

35 Njëtinëk kodena ntiñëti hn'ile nësik Vikerëh Wënu hna. Awa Vikerëh hun hna Wënu ña “wamën” macëkëhni vële ntehnëd va.

36 Do ami, Rëm ÿa tëhnako paye ðuniÿa li. Awa hak kodun alehnu Wënu ña yewëdëfu ge pëyahnebu Aju Wënu ña yebu?

37 Ge dida ðoku Rëm mën ÿa, ant'ahwëtahnuno.

38 Bare ge ntidëfu, wëla kwëtahnëlungohna, maŵëryin ahwëtahnu wëla wadoku mën ñi fo.

☆ 10:34 10.34: Wahnëŵ 82.6

Koyëna njavëtëdun, pëgw dol hafo kwëlëkwël, Rëm ÿa hnë ami nke do ami hnë umë nkebu.»

³⁹ Soŋe rac, vësankaf wasëwif va mboko njëkëlehnëndëni pëłaniha, ßare pehëkëhniwo.

⁴⁰ Ga ndëcëk watac, Yesu më mbok njik gë cape ñëntaŵ mbë sën Yurëdan ka, hn'ile pëgwëko njaryënd San hna dënk. Hnam ñëŵëko.

⁴¹ Vahnë vëyabah njijëniho ÿalu hna. Ntehnëdëniho: «San wëla dahëse fëmpëhnahnah ryampo dilohna, ßare fop ile nësëdëho soŋe aÿi asan ÿa toña ye.»

⁴² Do vëyabah hnam kwëtahnënihawo Yesu.

11

Icëm Lasar

¹⁻² Hn'ankol Betani hna ntëdëniho Mari g'aheryu Marët, do g'ahery hni Lasar. (Mari yeho asëval ale rurëkawo Ahwëhn a ßatikola ÿa wapary hna do pëhwëca g'imul dëŵu ña.) Awa Lasar, aheryu, tesëko.

³ Vësëval vëhi vërac më payëniha ahnë nji ntehna Yesu: «Ahwëhn, lawo hu ale ÿaru aÿand a, tesëk.»

⁴ Yesu, ga njëtak watac, më ntehnëk: «Uŵi res gena ßaŵ inï fo ndaŵëdëha, umë cëmbahnëde Wënu ña fëna, tufahnëd inaÿ dëŵu ña do koyëna tufahnëde inaÿ Ajë Wën ÿa fëna.»

⁵ Hara Yesu ñadëhawo Marët, gë Mari, do g'ahery hni Lasar.

⁶ Bare ante njëtak Lasar tesëk ña, wafac wahi mboko ñëŵ hn'ile nkeho hna.

⁷ Tac më ntehnëkëhni vëřëfal vëlëŵu va: «Bokanëfu gë Yude.»

8 Vëréfal va më ntëkwaniha: «Aharan, biÿëna ga njëkëlehnëdënihino vëvë Yude va ndawënihi gë wëraka, do tame ñadu avoka hatac?»

9 Yesu më ntehnëkëhni: «Gena bi wëwati pëhw gë wahi ye facë hna? Ge ahnë njasëd g'anent, gëwëdina, kabi nud wapacëk gë humpen d'uniÿa hi.

10 Bare ge g'umëd ga njasëd, nkëwëd, kabi humpen gena hnë ahnë arac.»

11 Ante nësëk watac ña, Yesu më nkwënëk: «Lawo fu ÿa Lasar wakwëd ndakëk, bare njidëfu hnëgëtëwa.»

12 Vëréfal va më ntëkwani: «Ahwëhn, ge ndakëk, yër ña njërëd.»

13 Yesu Lasar cëmëk ñadëho nës, bare vëréfal va ntiyahnëkëhniwo ryak wakwëd paryi nësëd.

14 Awa Yesu më nësëhnëkëhni wapacëk: «Lasar cëmëk,

15 do natëko soÿe hun ÿa kabi gelëwöhma hnam g'umë wati rac. Koyëna kwëtahn hun ña njawëd. Awa tame yinëfu ÿalu hna.»

16 Tac Toma, ale wäcëde Asëp a, më ntehnëkëhni vëréfal vëÿëntaŵ va: «Yinëfu, fuhnë fëna, soÿe cëmëntinëfu g'umë!»

Yesu, ibëhn ña gë sël ntaŵary, uwám paryi

17 Ante tükëko Yesu ña, njëtëko Lasar nuÿak wafac wahnah yag hna.

18 Yëbëlan Betani gë Yerusalem tükëlohna uyas wakilo watar,

19 do wasëwif wayabah njijëniho vëhni Marët gë Mari hna soÿe simpaÿ icëm ahery hni ña.

20 Marèt, ga njëtak Yesu nkejëk, më njik pankëlëni, bare Mari tere hna nkoko.

21 Marèt më ntehnëka Yesu: «Ahwëhn, ge hnani nkekënduho ahery mën a cëmakëndina.

22 Bare njëtëbu wëla gaki Wënu ña maŵëryanëdëhi fop ile rëyëdëha ÿa.»

23 Yesu më ntehnëka: «Ahery hu matëd cëm hna.»

24 Marèt më ntëkwaka: «Njëtëbu duf, mbëhnëd fac rëkwa hna, ante rëkëd mbëhnëndëni fop vësëm ña.»

25 Yesu më ntehnëka: «Ami dënk ye ibëhn inja do sël ntaŵary, uwám paryi wã. Ale hwëtahnëko ÿa mbëhnëd wëla cëm.

26 Do ale-wo-le hwëhnak sël ntaŵary, uwám paryi wã do kwëtahno godina cëm hna. Kwëtahnëru bi wani?»

27 Marèt më ntëkwaka: «Ha, Ahwëhn, kwëtahnëbu Arëhnayik a yeru, Ajë Wën, ale rëfëkawo njij duniÿa hna.»

Yesu kod

28 Marèt, ga nësëk watac, njilehn macehna aheryu Mari, canarya ntehna: «Aharan a ani nke, do macëdëhi.»

29 Mari, ga nkwëryëk watac, matëlehn nkary gë vëhni Yesu.

30 Hara tënkëlohna ten nkol hna: hn'ile pankëlëniho gë Marèt hna nkoko.

31 Vële nkeniho gë Mari tere hna, yijëko simpaÿ icëm va, nunihawo ga matëk cahn nkary. Më tëfëlehnëniha, ntiyahnëkëhniwo g'iyag njid wako ña.

³² Mari tēkēko hn'ile nkeho Yesu hna. Nunda tunj, njolehn haryēnkw lēwu do ntehna: «Ahwēhn, ge ani nkekēndu ahery mēn a cēmakēndina.»

³³ Ga nukēhni Yesu kodēniho gē vēle njijēniho va, njakēkawo sakahnēha dūs.

³⁴ Mē tēyēkēhni: «Ne kwētērunēha?»

Mē ntēkwaniha: «Ahwēhn, yij, nuđu.»

³⁵ Yesu pēgwēlehn kond.

³⁶ Awa vahnē va ntehnēlehnēni: «Yēkēryin gante ñadēhawo ka!»

³⁷ Vēryampo hnē vēhni ntehnēdēniho: «Umē ale wēpētēkēhni vumēp, kokēndina bi memaŷehn icēm Lasar ŋa?»

Ibēhn Lasar

³⁸ Yesu mboko njaka sakahnēha dūs. Mē njik yag hna. Hara iyag nte yabiko hn'itaka yeho, rēnka ŷa taka konah fidahniko. ³⁹ Yesu ntehnēko: «Dihētēryin taka ŋi.»

Awa Marēt, acēru asēm a, mē ntehnēka: «Ahwēhn, tēfēka tehēnd tame, kabi tēkēk wafac wahnah ga kwētahnik ani.»

⁴⁰ Yesu mē ntēkwaka: «Dehnēlihna bi ge kwētahnēru nuđu inaŷ Wēnu ŋa?»

⁴¹ Awa ntihētēlehnī taka ŋa. Yesu mē kaŋēk g'ambin, do ntehn: «Apa, camehnēmi kabi nēpađuho.

⁴² Ami, njētēbu nēpađuho kwēlēkwēl, bare soŋe vēle hwērēko vi hnēsandēbu aki, kwētahnahnēni wējē fayiko.»

⁴³ Ante nēsēk watac ŋa, mē ndekak gē fanka: «Lasar, cahni!»

44 Awa asëma cahnëlehni yag hna. Wapary ña gë wëbák ña përyiko, yëka ÿa tëm-piko. Yesu më ntehnëkëhni vële yeho hnam va: «Përyëtëryina do aravuna ñji.»

Ipëhwëta ðawëhn Yesu ña

45 Ga nuni ile ntiko Yesu ÿa, vëyabah hnë vële yijëko vëhni Mari va kwëtahnënihawo.

46 Bare vëryampo hnë vëhni ñjiniho pëyanihëhni wafarise wã ile ntiko Yesu ÿa.

47 Awa vësankaf vësëna wasadëha va gë wafarise wã mbarënihëhniwo Mbara Vëhitiñ va do ntehnënihëhni: «Ye liden? Aÿi asan vifëmpëhnahnah viyabah ntid.

48 Ge tavinëka ntind aki, vahnë va fop umë kwëtahnëdëni. Awa vëvë Rom va ñjijëdëni nihëni Cery Wën Cankaf fu ñi gë bulunda fu ÿi!»

49 Aryampo hnë vëhni, ale wãciko Kayif, do yeho asëna asankaf a bëhn rac, më tebak wanës ña ntehnëhni: «Ñoñ gwëryëdiluha!

50 Ye fecek: cëm ahnë aryampo soñe bulunda ÿi fop ma tavi nihi bulunda ÿi fop?»

51 Hara ile nësëdëho ÿa matidilohna hnë umë; bare kabi umë yeho asëna wasadëha asankaf a bëhn rac, umë nësehnahnëkawo Wënu ña ntehn Yesu tëtëka cëm soñe bulunda lëwu ÿa.

52 Do gena soñe bulunda lëwu ÿi fo tëtëkawo cëm, bare soñe mbarëpahni fëna fop vutah Wën vunte sampëk ðuniÿa vi nkeni bulunda ryampo fo.

53 Awa, kobëri hnë fac rac pëhnaniho vësankaf wasëwif va ndawëhnëniha Yesu.

⁵⁴ Soŋe rac tavahnëko Yesu yasëlehn bulunda wasëwif hna, nji hnë resiŋo ŷëntaŷ vë wula hna, hn'ankol nte wăciko Efërayim. Hnam ñëwëniho gë vërëfal vëlëwu va.

⁵⁵ Wati ambënt Pak ŋa tēhajëko. Soŋe rac, vahnë vëyabah vëvë vankol vambë ca-haraß va njidëniho Yerusalem soŋe pacënajëni tēkahnënd mbënt tac.

⁵⁶ Awa njëkëlehnëdënihawo Yesu do tēyëlëdëniho vëhni fo, selele Cery Wën Cankaf hna: «Paryi nke gena bi yijëdina ambënt ŋi? Ye hnaharun?»

⁵⁷ Nësëdëniho koyëna kabi vësankaf vësëna wasadëha va gë wafarise wă ntehnëniho ge ahnë njëtëk hn'ile nke Yesu hna, tēfëka pëyahni soŋe pëlayi.

12

Datikola ile turëdëha Mari Yesu wapary

¹ Wafac mbëd gë ryampo wojëko tēkahnind Pak ŷa. Yesu njiko Betani hn'ile ntëdëko Lasar hna, ale mbëhnëndanëko ŷa.

² Hnam, më ntëvayik. Marët ryokuŋëdëho ile ntëvayiko ŷa. Lasar gë vële tokëlahnëdëniho Yesu va nkentiko.

³ Awa Mari më nufëk sëleku datikola hambah ntaŷi, ile lihahnik narëd* paryi, më turëka Yesu wapary hna, tac pëhwëca g'imul dëwu ŋa. Cery ŋa fop datikola rac fo rehëdëho.

⁴ Yuda Isëkariyot, aryampo vërëfal Yesu hna, ale rokadëha ŷa, më ntehnëk:

---

* **12:3 12.3** *Narëd*: Atëh ye, nkahn ntëwu ŋa lifë datikola ile hambëk ntaŷi.

⁵ «Soŋe ye woyinäk gwafilnëhna iŷi đatikola gë koryi yabah do njëđfayini koryi rac vëhaŷëhnah va?»

⁶ Gena bi kabi kwëtahnëkëhni nëf vëhaŷëhnah va nësëđëho koyëna, bare kabi ale yeho. Umë w̄arunëđëho hwëta koryi ŷa do nufadëho ile hwëtëđëho hnam ŷa.

⁷ Yesu më ntehnëk: «Tavëryina yam! Kwëtëhnëko iŷi đatikola pëhwëtanëhnahno soŋe fac ile vaňandebu ŷa.

⁸ Nkelandun kwëlëkwël vëhaŷëhnah va; bare ami, gelandelënëhna kwëlëkwël.»

⁹ Ga njëtayik Yesu Betani hna nkeho, wasëwif wayabah njiniho njëkiniha do njëkiniha fëna Lasar nte mbëhnëndanëko ŋa.

¹⁰ Awa vësankaf vësëna wasadëha va më pëhnani ndawëhnëniha Lasar fëna, gë Yesu ka,

¹¹ kabi, soŋe lëwu ŷa, wasëwif wayabah tavënihëhni vëhni do kwëtahnëniha Yesu.

Itëk Yesu Yerusalem

¹² Ga pacëk, kore yabah yeho Yerusalem hna soŋe ambënt Pak ŋa. Më yëtayik Yesu nkejëk.

¹³ Awa vahnë va më nufëni yaryef vapëmb kacaniha do ndekandëni:

«Osana! Cëmbik Wën!

Arabi Wënu ŋa njëđa ale yijëđ g'uŵac Ahwëhna!

Arabi Wënu ŋa njëđa ahnaŵ Isërayel a!»*

¹⁴ Yesu fapali tëkatëko, më kayëka, gante pëyahnek Vikerëh ka:

¹⁵ «Antë ntaki, naŵ Siŷo,

* 12:13 12.13: Wahnëw̄ 118.25-26

kabi ahnaŵ hu ŷa nkejĕk yaŋ fapali.»[☆]

¹⁶ Hnĕ wati rac, vĕrĕfal vĕlĕŵu va vĕyĕtĕlohna bi ye pĕhnĕtanĕċ waŋi wanĕs; ģare ante tu-fahnĕko Yesu inaŷ dĕŵu ŋa, mĕ ndĕnkwĕtani vĕŷin keriko soŋe lĕŵu ŷa do ntinĕhniko ile heriko ŷa.

¹⁷ Fop vĕle nkeniho gĕ Yesu ante macĕkawo Lasar cahni yag hna, mbĕhnĕndana ŋa, tĕfĕtaċċĕniho ile nuniho ŷa.

¹⁸ Soŋe rac nŋjĕċċĕniho kore ŷa ŷalu hna, kabi dahĕse fĕmpĕhnahnah rac ntiko.

¹⁹ Awa wafarise ŵa mĕ ntehnĕlĕċċĕni: «Nurun, ŋoŋ mĕkĕċċĕlĕnĕhna: vahnĕ va fop umĕ fo tĕfĕlehnĕċċĕni!»

Wagĕrek wĕċampo Yesu nĵĕkĕlehnĕċċĕniho

²⁰ Hnĕ vĕle yijĕko Yerusalem soŋe ċĕmbĕniha Wĕn hn'ambĕnt hna, nkentiniho fĕna vĕle wok vĕyena wasĕwif.

²¹ Vĕrac mĕ tĕhaniha Filip, nte yeho avĕ nkol Betĕsayida mbĕ resiŷo Galile, do tĕyĕniha: «Ŋadĕfun hnufuna Yesu.»

²² Filip mĕ nĵik pĕyahna Andĕre, tac vĕhni vĕhi tak nĵilehnĕni pĕyaniha Yesu.

²³ Umĕ, mĕ ntehnĕk: «Wati ŷa tĕkĕk le tĕnkĕċ Ajĕ Ahn'a hn'inaŷ dĕŵu hna.

²⁴ Toŋa ŷa fĕyadĕmu: uŷĕc antimp ule hnadik ŵa ge ċĕmĕna, ŷĕc ryampo fo wodċ, ģare ge ċĕmĕk, ntĕŵĕċ waŋĕc wayabah.

²⁵ Ale ŷad iŷi ċuniŷa ŷi ċĕmĕċ, ģare ale wok kwĕtahĕna nĕf iŷi ċuniŷa ŷa nkoryaryĕċ ntaŵary dĕŵu ŋa hafo uwam usĕr hna.

²⁶ Ge ahnë kahnëndak ndokuñëhnëndo, arabi tēfëndo. Hn'ile nkedëfu hna, aryokuñ mën a fëna hnam nked. Do ge ahnë ndokuñëhnëdëho, Rëm mën ÿa ntënëndëha.»

Wanës Yesu pañare icëm dëwü ña

²⁷ Yesu më mbok nkwënëk: «Tame hn'ile nkebu li, ndëñëbu; yëtëla ile hnahadëfu. Lehnu bi: Apa, pehetërye hnë iÿi wati horot? Bare soñe iÿi wati yijëbu.

²⁸ Apa, tufahnëry inaÿ hu ña.»

Awa, kopa nkwëryëlehni mati g'ambin: «Tëkëbu rufahnu icëmb mën iña do mbokëdëfu rufahnu kat.»

²⁹ Vahnë vële yeho hnam va, do wëryëko kopa va, vëryampo ntehnëdëniho farat lëhak.

Vëhañary ntehnëdëniho mëleka hnësëhnëka takan.

³⁰ Yesu më ntehnëkëhni: «Gena soñe lëmën nësëk iÿi kopa, bare soñe lëw hun ye.

³¹ Tame nke wati ile kitiñande iÿi duniÿa ÿa. Ha, tame ntade Sintani, ale wëkëk iÿi duniÿa ÿa.

³² Do ami, ge njelëbu vahnë va fop tëhadëniho.»

³³ Gë wanës watac, tufahnëdëho Yesu sifa cëm nte ñad cëm ña.

³⁴ Vahnë va më ntëkwaniha: «Sariya ÿa karanëkëfu Arëhnayik a cëmëdina. Awa, hak kodu alehn Ajë Ahn'a njelëde? Mo ye aÿi Ajë Ahnë?»

³⁵ Awa Yesu më ntëkwakëhni: «Humpen ha gë wëhnë nkok ten, soñe wëwati toye: yasëryin wati nte kwëhnarun humpen ha, soñe

antë umëhwëry ña memaÿehnu; ale yasëd hn'umëhwëry hna yëtëna hn'ile njid.

³⁶ Awa kwëtahnëryin humpen ha wati nte kwëhnarun ña, ayehahnu wühnë dënk vutah humpen.»

Ante nësëko watac ña, Yesu njiko, coŵakëhniwo.

Hamb vankaf wasëwif soje Yesu

³⁷ Yesu ntiko wëdahëse wayabah tase lëw hni, bare vahnë va vëhwëtahnëlawohna.

³⁸ Koyëna ntiyadëho wanës kila le waciko Esayi ÿa ante nësëko:

«Ahwëhn, mo hwëtahnëk wanës fu ña?

Mo tufëk Ahwëhn a fanka falëwu fa?»[☆]

³⁹ Esayi mboko pëyahn kat, soje vële wok vëhwëtahnëdina va, ntehn:

⁴⁰ «Wënu ña mëpendanëkëhni, antë nundëni; pidëkëhni wahakili wã, antë nkwëryëndëni walawary walëw hni hna;

soje rac vëhodina cahëtani gë ÿalu do kodina njërënëhni.»[☆]

⁴¹ Soje Yesu ÿa nësëko Esayi kabi nuko inaÿ dëwu ña.

⁴² Wëla hnë vësankaf wasëwif hna dënk, vëyabah kwëtahnënihawo Yesu; bare vëryëkëdilojna tufahnëni, kabi ntakëkëhniwo gë wafarise wã antë ntanihëhni calinja hna.

⁴³ Paryi nke cëkwary vahnë fecëhnëkëhniwo gë cëkwary mba Wënu ña.

Kitiñ gë wanës Yesu ña

[☆] 12:38 12:38: Esayi 53.1   [☆] 12:40 12:40: Esayi 6.9-10

⁴⁴ Yesu ndekako: «Ge ahnë kwëtahnëko, gena ami fo kwëtahnëk, bare kwëtahnëka ale fayiko ÿa fëna.

⁴⁵ Ge ahnë nuko, nuka ale fayiko ÿa fëna.

⁴⁶ Ami had humpen njijëbu duniÿa li, soŋe ale-wo-le hwëtahnëko ÿa antë nko hn'umëhwëry hna.

⁴⁷ «Ge ahnë nkwëryëk wanës mën ña do dil ile hnësëbu ÿa, gena ami hitiŋëdëha, kabi gena had ahitiŋ vahnë labëwëhni hnë janáma yijëbu, fehëtëwëhni yijëbu.

⁴⁸ Awa ale wëÿëko do yafëk wanës mën ña tøk nuÿahna ahitiŋ alëwu ÿa: waŋi wanës wante hnësëdëfu ñi dënk ye; kitiŋëdëha ntaba janáma fac rëkwa hna.

⁴⁹ Yëtëryin, gena fër mën hnësëbu: Rëm, le fayiko ÿa, umë dënk yëdako ile rëfëko hnësu do haraŋëwëhni vahnë ÿa.

⁵⁰ Do njëtëbu dūs: ikaraŋ vahnë nte kwëtehnahnëko Rëm ña ryënëd uwám usër hna. Awa ile hnësëdëfu ÿi, ile ntehnëko Rëm mën ÿa fo ye.»

13

Gwëyët wakwër vërëfal Yesu

¹ Fac rëkwa ÿa yeho tøkahnind fac ambënt Pak ña. Yesu njëtëko wati ile matëd duniÿa mboka gë vëhni Rëmu ÿa tøkëk. Ñadëhëhniwo vëlëwu va vële ye duniÿa vi do ñadëhëhni hafo hn'ile tëkwëk hna.

² Yesu gë vërëfal vëlëwu va roka Pak ÿa tokëdëniho. Sintani tëko tënka Yuða, aju Simo Isëkariyot, soŋe tokahna Yesu do njëdfahna.

³ Yesu njëtëko Rëm ÿa fop njëdaka, ÿalu hna matiko do hnam mbokad.

⁴ Më matëk hn'ile tokëdëniho hna, cudëta cud cankaf ña do nuf ipand pala. ⁵ Tac kota wënika hn'ancëhn, pëgwëlehn gwëyëtëndëhni vërëfal vëlëwu va wakwër ña, do pëhwëcëndëhni g'ipand nte palako ña.

⁶ Ga tükëk vëhni Simo Piyer hna, më ntehnëka: «Ahwëhn, wëjë bi ÿad awëyëto ami wakwër ñi?»

⁷ Yesu më ntëkwaka: «Ile lidëfu ÿa, nkwëryëdila gaki, bare ge mbiyëk toyë nkwëryëdu.»

⁸ Piyer më ntëkwaka: «Hali! gwëyëtëdilihohna muk!»

Yesu më ntehnëka: «Ge gwëyëtëlihna godila arëfal mën.»

⁹ Simo Piyer më ntehnëka: «Awa, Ahwëhn, ant'awëyëto wakwër ñi fo, bare wëbák ñi g'ankaf per!»

¹⁰ Yesu më ntehnëka: «Ale yaryak a pacëka mbahn inja fop, wakwër ñi fo gwëyëtaf. Wuhnë, pacërun bare gena wuhnë fop.»

¹¹ Hara Yesu njëtëkawo dus ale rokadëha ÿa. Soje rac ntehnahnëko: «Gena wuhnë fop facëk.»

¹² Ga puhnakëhni gwëyët wakwër ña, Yesu më mbokëryak cud ntëwu ña, mboka ntaña. Awa më ntehnëkëhni: «Njëtërun bi ile limu ÿi?»

¹³ Macëdunëho “Aharan” do “Ahwëhn”, do toña hwëhnarun, kabi umë yebu.

¹⁴ Awa, ge ami, Ahwëhn a do gë Aharan a, gwëyëtëmu wakwër ña, wuhnë fëna tëfëku awëyëtëlu.

15 Dahëse yëdamu alihahnëndu wũhnë fënali gante nтинëhnëmu ki.

16 Toña ÿa fëyadëmu: aryokuñ dëbëlahna ale ndokuñënda do ale fayik dëbëlahna ale fayëka ÿa.

17 Tame njëtërun wañi; nëfadëhu ge ntirun koyëna.

18 «Gena wũhnë fop lehnëdëfu; njëtëbuhëhni ðus vële rëhnabu va. Bare afo wañi wanës Vikerëh ntiya: “Ale sehëlëbun mburu mën ña ñewëko tame.”✧

19 «Pëyadëmu watac tame, ani gë tëkahnind, koyëna ahwëtahnahnu ge tëkik “ale ye ÿa ye bu”.

20 Toña ÿa fëyadëmu: ale-wo-le hacaka ale fayëbu ÿa kacako ami fëna; do ale-wo-le hacako ÿa, kacaka ale fayiko ÿa fëna.»

Ipëyahn toka Yesu

21 Ga nësëk watac, Yesu ndëñëko më ntehnëk: «Toña ÿa fëyadëmu: aryampo hnë wũhnë tokadëho.»

22 Vëréfal va më njëkëlëni, hara vëyëtëna wëla toyë ale ntehnëd ÿa.

23 Arëfal ale ñadëho Yesu ðus ÿa ðarël lëwu ntañako hn'ile tokëdëniho hna.

24 Simo Piyer më ndëkwanëka arëfal arac tëya Yesu bi soñe mo nësëd.

25 Awa arëfal a më tankak gë cape Yesu do tëya: «Ahwëhn, mo ye?»

26 Yesu më ntëkwaka: «Koyëdëfu mburu ñi nëhët li: ale yëdadëfu ÿa, umë ye.» Awa Yesu

✧ 13:18 13.18: Wahnëw 41.9

më nufëk mburu ña, koyëk, do njëdahna Yuda, aju Simo Isëkariyot.

²⁷ Teband tuñ Yuda mburu ña, Sintani tënkëlehna.

Awa Yesu më ntehnëka: «Ile ÿadfu ali ÿa, diry ñap!»

²⁸ Wëla aryampo hnë vële ntañalahnëniho va yëtëlohna bi soñe ye ntehnëka koyëna.

²⁹ Kabi Yuda hwëtëdëho koryi ÿa, vëryampo ntiyahnëkëhniwo Yesu nji ntawï ile valëdëhëhni soñe mbënt ña ntehnëdëha, ma nji njëdahni iñë vëhaÿëhna va.

³⁰ Awa Yuda më tebak mburu ña cahnëlehn tañ. Mëdëko.

Akwëd a kasëk

³¹ Ante cahnëk Yuda ña, Yesu më ntehnëk: «Tame Ajë Ahn'a tufahnëd inaÿ dëwu ña do inaÿ Wënu ña tufahnëde hnë umë

³² [Ge inaÿ Wënu ña tufahnëde hnë umë] awa Wënu ña tufahnëd inaÿ Ajë Ahn'a hnë umë, do ntid umë, biÿëdina.

³³ «Vutah mën, wëwati toye fo wolahnëden. Rëkëdun ayëkëlehnënduno, bare ntehnëdëmu tame ile lehnëbuhëhni vësankaf wasëwif va: kodiluhna ayiwu hn'ile njidëfu hna.

³⁴ «Njëdadëmu akwëda kasëk: ñahnëlëryin. Afo aÿahnëlu gante ñahnëmu ki.

³⁵ Ge ñahnëlërun, awa vahnë va fop njëtëdëni vëréfal mën yerun.»

³⁶ Simo Piyer më tëyëka: «Ahwëhn, ne njidfu?»

Yesu më ntëkwaka: «Kodila arëfo tame hn'ile njidëfu hna, bare tëfëduho hnam fac ryaw.»

³⁷ Piyer më ntehnëka: «Ahwëhn, soje ye ye koda rëfi tame? Pëhwëtabu sëmu soje lëw hu ÿa!»

³⁸ Yesu më ntëkwaka: «Paryi bi pëhwëtaru asëm soje lëmën ÿa? Awa ami, pëyadëmi toña ÿa: hnë unji mëd dënk, ani gë tarahnënd cale ña, njahëtađu wahwënta warar yëtëlihohna.»

14

Yesu, nkaŵ nte yihande gë Rëm

¹ Tac Yesu më ntehnëkëhni vëréfal vëlëwu va: «Antë aryëñu. Kwëtahñeryina Wënu ña do kwëtahñeryino ami fëna.

² Hnë tere Rëm mën hna, vacery va njabëk đus do njidëfu fëhwëtëhnu hn'ile ntëdëđun hna. Ge gekëndina toña, nësëhnakëndiluhna koyëna.

³ Do ge njibu fëhwëtëhniwu ÿëwã ÿa, mbokajëđëfu yowu, ayentahniwu wũhnë fëna hn'ile nkebu hna.

⁴ Njëtërun nkaŵ nte yid hn'ile njidëfu hna.»

⁵ Toma më ntehnëka: «Ahwëhn, yëtëlëfuhna hn'ile njidü hna. Hak kodëfun yëtëfu nkaŵ ña?»

⁶ Yesu më ntëkwaka: «Ami ye nkaŵ ña, toña ÿa do gë hayalin sël ntaŵary, uwám paryi wã. Kodena tëki Rëm hna, ge gena hnë ami tëfik.

⁷ Ge njëtërunëho njëtërunëha Rëm mën ÿa fëna. Yëtëryin tëkërun ayëtuna, do nurunëha fëna.»

⁸ Filip më ntehnëka: «Ahwëhn, tufëryifuna Rëm ÿa do gwër nkedëhëfu.»

⁹ Yesu më ntëkwaka: «Mbiyëk ga nkelahninëk gë wũhnë do yëtëlihohna ten, Filip? Ale hnuko

ŷa, nuka Rēm ŷa. Awa soŷe ye lehnēdu: “Tufēryifuna Rēm ŷa”?

¹⁰ Kwētahnēlihna bi Rēm ŷa g'ami aryampo yebun? Wanēs wante hnēsēhnēdēmu wūhnē ŋi matidīna hnē ami. Rēm ŷa lēdēk hnē ami umē dēnk lid wadoku wadēwu ŋa.

¹¹ Kwētahnēryino ge ntehnēdēmu: Rēm ŷa gē ami aryampo fo yebun. Ma, ge ntakahnēku, awa kwētahnēryin wēla soŷe le hnurun wadoku mēn ŋi fo.

¹² Toña ŷa fēyadēmu: ale hwētahnēko ŷa, umē fēna ntid' viyē vifēmpēhnahnah gē vile lidēfu ki. Ntid' dēnk wante ŷak hnaŷēk, kabi gē Rēm ka njidēfu.

¹³ Do ntidēfu fop ile rēyēdun g'uŷac mēn ŷa, soŷe nuhahni inaŷ Rēm ŋa Aju hna.

¹⁴ Ge tēyērunēho iñē g'uŷac mēn wā, ntidēfu.

Ipēyahŋ itēk Iyir Ipacah

¹⁵ «Ge ñadunēho ntēnēnēdun vakwēda mēn va.

¹⁶ Tēyēdēfuha Rēm ŷa do njēdanahnidēhuna ahawāry njij ndemawu, soŷe nkehahn kwēlēkwēl gē wūhnē.

¹⁷ Umē ye ale rufahnēd' Iyir toña ŋa. Duniŷa ŷi kodīna kakahna, kabi kodīna nuhna ma njēta. Bare wūhnē, njētērunēha kabi gē umē aryampo yerun do hnē wūhnē nked' kwēlēkwēl.

¹⁸ Tavēdīluhna wūhnē fo had vukēryēm; mbokajēdēfu darēl hun.

¹⁹ Biŷēdīna duniŷa ŷi bokēdīna nuwo, bare wūhnē, mbokēdun ahnuwuno, kabi mbēhnēdēfu do wūhnē mbēhnēdun.

20 Fac rac, njëtëdfun Rëm ŷa g'ami aryampo fo yebun, w̄uhnë gë ami aryampo fo yeyinëk fëna.

21 Ale yaw̄ënëk vakwëda mën va do ntind ile nësëk ŷa, umë ye ale ŷadëho ŷa. Rëm mën ŷa ŋahnëdëha ale ŷahnëdëho ŷa; ŋahnëdëfuha ami fëna do tufëhnadëfuha.»

22 Yud (gena Yuda Isëkariyot) më tÿëka: «Ahwëhn, soŋe ye rufëhnaduhëfu fuhnë fo hara gena duniŷa ŷi?»

23 Yesu më ntëkwaka: «Ale ŷadëho ŷa ntënënëd ile hnësëdëfu ŷa. Rëm mën ŷa ŋahnëdëha; do njijëdëfun lëdëfu ŷalu hna.

24 Ale wok ñadilohna ŷa dënënëdina wanës mën ŋa. Ile wëryëdfun hnësëdëfu ŷi matidina ŷalë mën, bare Rëm mën le fayiko hna matid.

25 «Wati nte nkolahninëk ten ŋi pëyamu waŋi.

26 Tac Iyir Ipacah nte payid Rëm g'uwac mën ŋa, yijëd ndemawu. Karaŋëdëhu fop do ndënkwëtendëhu fop ile hnësëhnëdëmu ŷi.

27 Yam ŷa ravëhnëdëmu, yam mën ŷa yëdadëmu. Gena gante njëdahnëd duniŷa ki njëdadëmu. Antë aryënu, antë ntaku.

28 «Nkwëryërunëho ga pëyamu: “Njidëfu, bare mbokajëdëfu ŷalun hna.” Ge ŋahnërunëho, natëdëhu soŋe ile yëtërun Rëm hna njidëfu, kabi Rëm ŷa hnaŷëk ntëbo ami.

29 Gaki pëyadëmu, ani gë tëkahnind wëŷin, soŋe ge tëkik ahwëtahnahnuno.

30 Bokëda hnësëhnu yabah, kabi ale wëkëk iyï duniŷa ŷa nkejëk. Kwëhnana fanka g'ami,

31 bare afo duniŷa ŷa njët ñadëfuha Rëm ŷa do gante ntehnëko rëm mën ka ntidëfu. Matëryin, njiyin!»

15

Yesu, atëh resen paryi

¹ Yesu mboko ntehn: «Ami ye atëh resen paryi ña do Rëm mën ÿa ye ayam a.

² Ntihëtëd hni le-wo-le ye hnë ami wok dëwëdina ÿa, do hni le-wo-le lëwëd ÿa parëde pacënahh ntëwahn g'ahawãry.

³ Wuhnë, tëkërun afacu had hni le farik: karan nte harañëmu ña facënëku.

⁴ Goryin hnë ami, gante nkebu hnë wuhnë ki. Hni atëh kodina ntëw umë fo, ge gona tëh hna. Ndampo fo nke, kodiluhna alëwu ge goluhna hnë ami.

⁵ «Ami ye atëh ña, wuhnë ye wahnï wã. Ale wok kwëlëkwël hnë ami, do wowu kwëlëkwël hnë umë, ntëwëd dus. Hamëhni mën ñoñ kodiluhna aliwu fërën.

⁶ Ale wok gena hnë ami kwëlëkwël ÿa canëde g'ipër, had hni lihëtik, do kankëd; sifa warac mbarëpëde ntabi gë hwëdëh, do ñagëd.

⁷ Ge hnë ami nkorun kwëlëkwël do wanës mën ña nko hnë wuhnë, tëyëryin ile ÿadun ÿa do ntidëfu.

⁸ Ge ntëwërun dus tufahnëdun vërëfal mën paryi va yerun. Rac ye ile rufahnëd inaÿ Rëm mën ña.

⁹ «Gante ñahnëdëho Rëm mën ka, koyëna ñahnëdëmu ami fëna. Goryin inahh mën hna.

¹⁰ Ge mawërun vakwëda mën va, inahh mën hna nkorun, gante mawëbu ami vakwëda Rëm mën ki do nkobu hn'inahh dëwu ki.

¹¹ Pëyamu wanji hnatah mën wã nkehahn hnë wuhnë do hnatah hun wã padahn.

12 Wëlin kwëda mën ña: ñahnëlëryin gante ñahnëmu ki.

13 Ñahn nte ÿak hnaÿëk ante kod tufahn ahnë ña, umë ye, cëm soñe wëlawo walëwu wã.

14 Wëlawo mën yerun ge ntidun ile lehnëmu ÿa.

15 Bokëda wacu vëryokuñëhn mën, kabi aryokuñ a yëtëna ile ntid ale ndokuñëhnëda. Tame, lawo wãcëdëmu, soñe umë ye njëtëndanëmu fop ile ÿëñajëbu vëhni Rëm mën ÿa.

16 Gena wuhne rëhnako, ami rëhnaku; payëmu ayiwu aliwu viÿë viferën, viÿë vile vëÿëd. Awa, Rëm ÿa ntinëndëhu fop ile rëÿëdunëha g'uwãc mën wã.

17 Ha, ile lehnëdëmu ÿa, aÿahnëlu ye.»

Duniÿa, aÿewë Yesu gë vëlëwu

18 Yesu më mbok nkwënëk: «Ge duniÿa ÿi ñëwëku yëtëryin ami ndënkwëk ñëwëk.

19 Ge duniÿa ÿi hwëhnakëndëhu, ñahnakëndëhu kabi umë hwëhnëku. Bare tëhnamu do canëmu duniÿa hna, do gona kwëhnu duniÿa ÿi. Soñe umë ñëwahnëku duniÿa ÿi.

20 Ndënkwëtañun bi ile lehnëmuno ÿa: “Aryokuñ dëbëlahna ale ndokuñëhnëda.” Ge vahnë va korotehnëniho, koroteyehnëdënihu wuhne fëna; ge maÿëni wanës mën ña, maÿëdëni wanës hun ña fëna.

21 Soñe lëmën korotehnandënihu koyëna, kabi vëÿëtëlahna ale fayiko ÿa.

²² Ge yijakēnda do ge nēsēhnakēndēwēhniha vēlehnakēndena menēni. Bare gena koyēna. Awa tēfēka maṽani ṽeh le ntini ṽa.

²³ Ale ṽeṽēko ṽa, ṽeṽēka Rēm mēn ṽa fēna.

²⁴ Vēlehnakēndena menēni ge dikēnda tase lēṽ hni waḍoku wante nkok kobēri ahnē ahawāry dina. Bare gena koyēna. Awa, wēla gante nuni ḍoku mēn ki, ṽeṽēnihēfu, ami gē Rēm mēn ṽa.

²⁵ Bare watac tēkid ntiyahn wanēs wante herik Vikerēh vidēṽ hni ṽa: “ṽeṽēniho toṽa kēm fo.”[☆]

²⁶ «Ale rēfēka ndemawu ṽa njijēḍ: Iyir nte rufahnēḍ toṽa ṽa ye. Rēm mēn hna matid, caṽētēhniḍēmuna do njijēḍ nkenēhno seḍe.

²⁷ Do ṽuhnē fēna, nkenēhnēḍunēho seḍe, kabi g'ami nkentirunēho kobēri wapēgwa hna.»

16

¹ «Pēyamu watac soṽe antē aravu kwētahn hun ṽa.

² Ntaḍerun vacaliṽa hna. Do dēnk, wati yejēk vēle ryawēḍēhu va ntiyahnēḍēhēhni Wēnu ṽa ndokunēhnēḍēni koyēna.

³ Ntidēni viṽe virac kabi vēyētēlahna Rēm ṽa, vēyētēlohna ami fēna.

⁴ Pēyamu waṽi soṽe, ge wati ṽa tēkēk, aryēnkwētahnu pēyamuno.»

Doku Iyir Ipacah ṽa

Yesu mē mbok nkwēnēk: «Pēyalunohna waṽi kobēri wapēgwa hna, kabi nkolahninēko.

[☆] 15:25 15.25: Wahnēṽ 35.19; 69.4

⁵ Tame yiņa yebu đarël hnë ale fayikoŵo hna do wëla aryampo hnë ŵuhnë tÿyëlohna hn'ile njidëfu hna.

⁶ Uyiŵëhnah ŵa pëbëlehnëku kabi koyëna nësëhnëmu.

⁷ Toña ŷa fëyadëmu: yiwu fecek soņe lëŵ hun. Ge yila, ale rëfëka fayiŵ njij ndemawu ŷa yijëđina, bare ge njibu payidëfuh.

⁸ Iyir Ipacah ŋa njëtëndanëđëhëhni vahnë vëvë iŷi đuniŷa vi toña ŷa soņe wameh ŋa, soņe ile satëk ŷa do soņe ikitiņ Ŵënu ŋa.

⁹ Soņe wameh ŋa tufëđëhëhni vëhwëtahnëlohna;

¹⁰ soņe satah ŷa tufëđëhëhni yiņa yebu gë Rëm ka, do bokëđiluhna ahnuwuno;

¹¹ soņe kitiņ ŋa tufëđëhëhni ale ŵëkëk iŷi đuniŷa ŷa tëk kitiņi.

¹² «Nkoryaryëbu viŷë viyabah vile rëfëka hnësëhnu, bare mëkëđiluhna awëryu gaki.

¹³ Ge njijëk Iyir toña ŋa, karajëđëhu ayëtu toña ŷa fop. Gena g'uŵac lëŵu rëkëđ nësëhnëndu, bare fop ile nkwëryëđ ŷa rëkëđ nësënd do pëyadëhu ile rëfëka ntiya ŷa.

¹⁴ Nuŷad uyët ule hwëhnabu ŵa do pëyadëhu koyëna tufahnëđ inaŷ mën iņa.

¹⁵ Fop ile kwëhnak Rëm mën ŷa kwëhnëntibu. Soņe umë lehnahnëbu Iyir iņa nuŷad uyët ule hwëhnabu, ami ŷa, do pëyadëhu.»

Uyiŵëhnah ŵa mbacad hnatah

¹⁶ Yesu më mbok nkwënëk: «Ani gë wëwati toye bokëđiluhna ahnuwuno, tac kat wëwati toye mbokëđun ahnuwuno.»

17 Awa vëřefal vëlëwu vëryampo ntehnëldëfëniho: «Ye ga ye wanji wanës? Ntehnëdëhëfu ani gë wëwati toyë bokëdïlëfuhna hnufuna, tac kat wëwati toyë mbokëdëfun hnufuna do ntehnëk fëna kabi Rëm hna njid ye.

18 Ye ga ye iÿin “ani gë wëwati toyë” ile nësëd ÿi? Yëtëlëfuhna bi ye ñad nës.»

19 Yesu më njëtak tëyëniha ñadëni. Awa më ntehnëkëhni: «Pëyamu: ani gë wëwati toyë bokëdïluhna ahnuwuno, tac kat wëwati toyë mbokëdun ahnuwuno. Soje watac bi rëyëlëdun?

20 Toña ÿa fëyadëmu: rëkëdun ahondu do ayahnandu hara duniÿa ÿi hnatah hna nked. Uyiwëhnah hna nkedun, bare uyiwëhnah lëwun wã mbacad hnatah.

21 Ge asëval nagëd, uyiwëhnah hna nked kabi wati horot lëwu ÿa rëkik ÿalu hna, bare ge fatah fa nagik, ndënkwed horot ÿa kabi natëdëha soje ile nagik fatah hnë duniÿa ÿi.

22 Ndampo fo nke, tame uyiwëhnah hna nkerun, wühne fëna; bare mbokëden nulin, awa wati rac ntawary hun ña pëbëdëha hnatah rac ahnë kodina ntihëtu.

23 Ge tëkik fac rac, bokëdïluhna arëyuno inë. Toña ÿa fëyadëmu: Rëm ÿa njëdadëhu fop ile rëyëdunëha g'uwac mën wã.

24 Hafo iÿi wati, ñoñ tëyëluhna ten g'uwac mën. Tëyëryindën do nuÿadun, do koyëna hnatah hun wã padëd.»

Yesu, awëk duniÿa ÿi

25 Yesu më mbok nkwënëk: «Gë wahnës wađındaryından nësëhnëmu waņi fop. Wati yejëk hn'ile nkođëmu bokëla hnësëhnu aki, bare nësëhnedëmu wapacëk soņe Rëm mën ŷa.

26 Fac rac, g'uŵac mën ŵa tÿyëđunëha Rëm mën ŷa ile valëđëhu ŷa do njëđadëhu; dehnëđiluhna ami rëfëka ŵuntanëhnuna Rëm ŷa soņe lëŵun.

27 Rëm ŷa umë dënk ñadëhu kabi ñadunëho do kwëtahnërun ŷalu hna matibu.

28 Ha, Rëm hna matibu do rëkiwu đuniŷa li. Tame matëđëfu đuniŷa li do vokawu Rëm hna.»

29 Awa vëřëfal vëlëŵu va më ntehnëniha: «Wëli, tame pacënëđu wanës űa, nësëđiliya gë wahnës wađındaryından.

30 Tame njëtëbun njëtëru fop do balëlihna ahnap ahnësëhni. Soņe umë hwëtahnahnëbun gë Wën matiru.»

31 Yesu më tÿyëkëhni: «Kwëtahnërun tame?

32 Yëtëryin, tametame ki campëđun ŵuhnë fop, ale-wo-le mbokad gë ŷalu do ami fo ravëđun. Bare, gela ami fo paryi, kabi Rëm mën ŷa g'ami nkebun.

33 «Nësëhnëmu waņi fop soņe ge hnë ami nkorun, ahnuŷawu yam ŷa. Korotëđun đuniŷa li, bare yaŵënaryin! Mëkëbu đuniŷa ŷi!»

17

Imunta Yesu soņe vëřëfal vëlëŵu va

1 Ante nësëk Yesu koyëna űa, më kaņëk g'ambin do ntehn: «Rëm, wati ŷa tëkëk. Tufahnëry inaŷ Ajë hu ŷa, soņe umë fëna tufahnahn inaŷ hu űa.

² Njêdaruha ucankaf hnë vahnë vëvë d'uniya hna fop, soje njêdahni uwám ule wok pudina vële hwëtehahnëruha va.

³ Ye ga ye uwám ule wok pudina? Umë ye ayëti wëjë ale ye wëjë fo Wën paryi, do yëtiwu ami, Yesu Këris, nte fayiru ñi.

⁴ Tufahnëfu naỹ hu ña nkal li, g'ipadën d'oku ile yêdaruhowo liwu ya.

⁵ Awa tame, Apa, tufahnëry inaỹ inte hwëhnabuho ñarël hu ani gë ntihahnënde d'uniya yi.

⁶ «Antibu njëtënihi vële hnufëru hnë d'uniya do ahwëtehahnöwëhni va. Wëjë hwëhnëkëhni; ami kwëtehahnëruhöwëhni, do mañëni wanës hu ña.

⁷ Njëtëni tame fop ile yêdaruho ya yal hu hna matik,

⁸ kabi pëyabuhëhni wanës wante yêdaruho ña do kacani. Njavëtëni paryi nke, yal hu hna matibu do kwëtahnëni payiruhö.

⁹ «Soje lëw hni wuntadëmi. Muntadila soje d'uniya yi, bare soje vële hwëtehahnëruhöwëhni va, kabi wëjë hwëhnëkëhni.

¹⁰ Fop ile hwëhnabu ya wëjë hwëhnëk do fop ile hwëhnaru ya ami hwëhnëk; do inaỹ mën ña hnë vankeya vapërën vantëw hni hna tufëhnad.

¹¹ Tame tavëdëfu d'uniya yi, bare vëhni, d'uniya hna nkoñëni; ami, gë yal hu njiryidëfu. Apa facah, keryëryihni gë fanka wac hu ile yêdaruho yi, nkehahnëni aryampo fo gante nkeyik wëjë g'ami ki.

12 Koberi ante nkebunëho gë vëhni ña, keryëdëfuhëhniwo gë fanka, wãc hu ile yëdaruho ÿa. Keryëbuhëhni do wëla aryampo hnë vëhni cëvëna ge gena ale rëfëkawo cëv, soje ntiyahn Vikerëh va.

13 «Tame gë ÿal hu njiryidëfu. Nësëdëfu vëÿin wati nte nkobu duniÿa ñi, kwëhnahnëni hnë vëhni dënk hnatah mën wã, hnatah fadah.

14 Pëyabuhëhni wanës hu ña, do duniÿa ÿa ñewëkëhni kabi gena umë hwëhnëkëhni, gante nok kwëhnëlohna ami ki.

15 Muntadila alihëtëhni duniÿa li, bare aheryëndëhni hnë viÿë Sintani hna.

16 Duniÿa ÿi kwëhnëlëhni hna, gante nok kwëhnëlohna ami duniÿa ki.

17 Diry ahwëhnëhni wëjë fo, gë toña ÿa; wanës hu ña ye toña ÿa.

18 Payëbuhëhni duniÿa hna gante payiruhohnë duniÿa ki.

19 Njëdëmi nkaf mën ña soje lëw hni ÿa, njëdahnahnëni vëhni fëna vankaf vantëw hni va hnë wëjë fo gë toña ÿa.

20 «Gena vëhni fo wuntanëhnëdëfu, bare fëna vële hwëtahnëdëho ami hnë wanës wante pëyahnëdëni hna.

21 Apa, muntadëfu soje fop nkehahnëni ndampo fo, nkentahnini gë fuhnë, gante nkeru wëjë hnë ami do ami nkebu hnë wëjë ki soje njëtahn duniÿa ÿi payiruhoh.

22 Njëdabuhëhni inaÿ nte yëdaruho ña, nkehahnëni aryampo fo gante nkeyik wëjë g'ami aryampo ki.

²³ Hnë vëhni hna nkebu, hnë ami nkeru. Koyëna paryi nkeďëni aryampo fo, soje njavëtahn đuniŷa ŷi payiruhò do ñaduhëhni gante ñaduhò ki.

²⁴ «Apa, njëđaruhoŵëhni do ñadëfu nkeni hn'ile nkeďëfu hna, nuhahnëni inaŷ mën inja. Njëđaruho inaŷ inja kabi, ntihahnënde ten đuniŷa ŷi, ñaduhowo.

²⁵ «Apa satah, đuniŷa ŷi yëtëlihna, bare ami njëtëmi do vëŷi njavëtëni payiruhò.

²⁶ Ntibu njëtënihi, vëhni, do ntidëfu kat njëtënihi g'ahawary, soje inahn nte hwëhnaru soje lëmën ŋi nkehahn hnë vëhni do yehahnu ami fëna hnë vëhni.»

18

Ipëla Yesu

¹ Ante puhnak munta koyëna ŋa, Yesu njilehnëni gë vëřëfal vëlëŵu va gë cape ñëntaŵ nkëď garyëla wënka Sedëron ka. Tënkëlehnëni hnë sarëđiŋ ile yeho hnam ŷa.

² Hara Yuda, ale rokadëha ŷa, njëtëko đus sarëđiŋ rac, kabi Yesu gë vëřëfal vëlëŵu va njidëniho hnam wati wati.

³ Awa Yuda ndënkwarehnehnëni kore wasoďade ŵa gë vëyëka Cery Wën Cankaf va, vële njëđanihawò vësankaf vësëna wasoďëha va do gë wafarise ŵa, do tëkëni hnë sarëđiŋ rac. Vësan vërac, viŵëta njoyaniho gë walampu do gë ile pëtehahnëďëniho.

4 Yesu, umë ale yëtëko fop ile rëfëka nkehna ŷa, më kacakëhni do tÿyëhni: «Mo yëkëlehnëdun?»

5 Më ntëkwaniha: «Yesu mbë Nasaret.»

Yesu më ntehnëkëhni: «Ami ye*.» Fagant lëw hni kahnëko Yuda, ale rokadëha ŷa.

6 Hnë wati nte ntehnëkëhniwo Yesu: «Ami ye», karëcalehnëni njoni nkal hna.

7 Yesu më mbok tÿyëkëhni kat: «Mo yëkëlehnëdun?»

Më mbok ntëkwani: «Yesu mbë Nasaret.»

8 Yesu më ntëkwakëhni: «Pëyamu, ami ye. Kafi ami yinëhnirun, tavëryinëhni vëŷëntaŷ vi njini.»

9 (Koyëna ntiyako wanës wante nësëko ŷa: «Rëm, wëla aryampo cëvaryëloŷahna vële hwëtëhnahnëruhoŷëhni hna.»)

10 Wati rac Simo Piyer sëlame kwëhnako, pëhwëtëlehn, taŷahna dëpët nëf tëhw ŷa aryokuŷ asëna wasadëha asankaf a. Aryokuŷ arac, Malëkus maciko.

11 Awa Yesu më ntehnëka Piyer: «Bokaryëry afëhw sëlame hu ŷi. Tëfëlohna bi sewu nkëlëŷa tëm pah horot nte ñaryaryëdëho Rëm mën ŷa?»✧

Yesu haryënk w Anas

12 Awa kore wasodade wã gë asankaf a lëw hni ŷa do gë vëyëka vësankaf wasëwif va pëlalehnëniha Yesu ñabëniha

---

* **18:5 18.5** *Ami ye:* gë Wa-ebëre ŷa Yawe wãc Wën ye le fëhnëtanëk «ami ye». (Icahn 3.14) ✧ **18:11 18.11:** Marëk 14.36; Lik 22.42

13 do njiryeryëniha ten vëhni Anas hna, ayëlaŵu Kayif, ale yeho asëna wasadëha asankaf a hnë bëhn rac.

14 Hara, Kayif tac yabëkëhniwo vësankaf wasëwif va pecek soŋe lëw hni, cëm asan aryampo soŋe bulunda yi fop.

Iyahëta Piyer

15 Simo Piyer gë arëfal aÿëntaŵ tëfëlendënihawo Yesu. Arëfal aÿëntaŵ arac njëtëlëniho gë asëna wasadëha asankaf a, do tënkëntiko ndampo fo gë Yesu selele vë bambery tere asëna wasadëha asankaf hna.

16 Piyer, umë, përnkoko, d'arël rënka hna. Awa arëfal aÿëntaŵ a, ale njëtëlëniho g'asëna ya, më cahnik nësëhna asëval ale yëkadëho rënka ya, do ndëna Piyer.

17 Awa asëval ale yëkadëho rënka ya më ntehnëka Piyer: «Gelihna bi, wëjë fëna, arëfal aÿi asan?»

Më ntëkwaka: «Hali, gela.»

18 Hara vëryokuŋ va gë vëyëka va pëdëniho hwëdëh njerahnëndëni kabi huji ha njoko. Piyer fëna hnam njerantëdeho.

Itëy Asëna asankaf a

19 Awa asëna wasadëha asankaf a më tëyëka Yesu soŋe vërefal vëlëwü va gë karanj inte karanjëdëhëhniwo vahnë ŋa.

20 Yesu më ntëkwaka: «Hnë tase vahnë fop nësëdëfuho. Kwëlëkwël karanjëdëfuhëhniwo vahnë va vacaliŋa hna do gë selele Cery Wën Cankaf hna, hn'ile mbarëpëlëdëniho vahnë fop hna. Cowëla muk wanës mën ŋa.

21 Soŋe ye rëyëdũho? Tëyëryihni vële hnëpadëhowo va gante nësëndëbuhëhniwo ka. Vëhni, njëtëni dũs ile hnësëndëbuhëhniwo ŷa.»

22 Ga nësëk watac, aryampo hnë vëyëka vële hahnëko darël lëwũ va më poryëka do ntehna: «Aki bi ntëkwadũha asëna wasadëha asankaf a?»

23 Yesu më ntëkwaka: «Ge këm fo nësëbu, tufahnëry. Bare ge ile hnësëbu ŷa toña ye, soŋe ye ryafëdũho?»

24 Tac Anas më njëdahnëka, hara nkok ñabi, njoyi vëhni Kayif hna, asëna wasadëha asankaf a.

Iyahëta kigëna Piyer

25 Hnë wati rac, Simo Piyer hwëdëh hna nkoko njerantënde. Awa ahnë më tëyëka: «Gelihna bi, wëjë fëna, aryampo hnë vërëfal aŷi asan vi?»

Piyer mboko njahëta ntehn: «Hali, gela.»

26 Aryokuŋ ava asëna wasadëha asankaf, ale nkeniho hnënk g'asan ale ntëpëtëko Piyer nëf ŋa, më tëyëka: «Nukila bi g'aŷi asan sarëdĩŋ hna?»

27 Piyer më mbok njahëtak kat do taŋ pëgwëlehn tarënd cale.

Yesu haryënkwa Pilat

28 Tac më nufik Yesu vëhni Kayif hna njiryeryi tere guverëner ale wãciko Pilat ŷa. Kobëri fo nkeho g'acahnëfëd ga. Vële yokawo va vërënkëlohna vëhni dënk cery naŵ hna, soŋe antë tonkënëni kabi ñadëniho tokëntini roka Pak ŷa.

29 Soje rac cahnahnëko Pilat tēkatēhni pēr hna do tēyēhni: «Iḡēhne wēh lehnērūn ntik aḡi asan?»

30 Mē ntēkwaniha: «Ge dikēndina wēh yinenēhnekēndelihahna.»

31 Awa Pilat mē ntehnēkēhni: «Nufēryina ahitiḡun a wūhnē dēnk gante nke sariya hun ka.»

Bare mē ntēkwani: «Kwēhnalēfuhna fanka hitiḡēfuna ahnē ndawī.»

32 Ile nēsēni vēsankaf wasēwif ḡi, umē lik wanēs wante nēsēko Yesu soje sifa cēm nte rēfēka cēm ḡa ntiyaḡ.

33 Awa Pilat mē mbokak tēnk cery hna do ntehnēko njoji Yesu, tēya: «Ahnaw wāsēwif wā bi yeru?»

34 Yesu mē ntēkwaka: «Wējē dēnk bi hnahak wante hnēsēru ḡi, ma vahnē hnēsēhniki soje lēmēn ḡa?»

35 Pilat mē ntēkwak: «Sēwif bi yebu, ami? Bulunda hu ḡa dēnk gē vēsankaf vēsēna wasaḡēha va yiryējēki ḡal mēn li. Ye liru?»

36 Yesu mē ntēkwaka: «Inaw mēn iḡa kwēhnina hnē iḡi ḡuniḡa. Ge hnē iḡi ḡuniḡa kwēhnakēnde, vēryokuḡ mēn va mētēntakēndeni memaḡēhnahnēni antē yēḡahniwu hnē vēsankaf wasēwif. Bare hali, paryi nke Inaw mēn iḡa gena hnani.»

37 Pilat mē ntehnēka: «Awa paryi ahnaw bi yeru?»

Yesu mē ntēkwak: «Wējē hnēsēk: ahnaw yebu! Nagibu do njijēbu ḡuniḡa li soje yenēhnēwā toḡa ḡa sēḡe. Ale kwēhnēk toḡa ḡa nēpaḡ ile hnēsēḡēfu ḡa.»

38 Pilat më tëyëka «Ye ga ye toña ÿa?»

Kitiņ Yesu

Pilat, ga nësëk waņi, më mbok cahnëk kat tëkatëhni wasëwif wã pë r hna do ntehnëhni: «Ñoñ nula ile rëfëka ndawëhni aÿi asan.

39 Gante nke namu hun ka, tavëndëmuna aramp aryampo hn'ambënt Pak-wo. Awa ñadun bi ravëhnuna ahnaŵ wasëwif aÿi?»

40 Më ntëkwaniha ndekatëndëni: «Hali! Gena umë! Barabas ÿadëfun!» Hara, Barabas tac bandi yeho.

19

1 Awa Pilat më ntehnëk njoyi Yesu do ntampi.

2 Wasodade wã më mbahnëni apënk wahnënkët wakwëhn wadëmpëhn do pënkweniha; cudënihawo fëna cud cankaf mbëntah.

3 Tëhadënihawo ntehnëndëniha: «Nkaÿiru, Ahnaŵ Wasëwif!» Do poryëdënihawo.

4 Pilat mboko cahn kat do ntehnëhni vësankaf wasëwif va: «Awa, canëhniëdëmuna, ayëtahnu ñoñ nula ile ntik rëfëka ndawahni aÿi asan.»

5 Awa Yesu më cahnik, nkoryaryat apënk wadëmpëhn ña do g'acud mbëntah ña. Pilat më ntehnëkëhni: «Wëliho asan a!»

6 Ga nuniha, vësankaf vësëna wasadëha va gë vëyëka Cery Wën Cankaf va pëgwëlehnëni ndekandëni ntehnëndëni: «Pakehnëryehna hnë kërëwa! Pakehnëryehna hnë kërëwa!»

Pilat më ntehnëkëhni: «Nufëryina wühnë dënk afakuna hnë kërëwa. Ami, ñoñ nula ile menëk kode ndawahni.»

7 Vësankaf wasëwif va më ntëkwaniha: «Kwëhnabun sariya, do gante nke sariya rac ka, tēfēka cēm, kabi Ajē Wēn ntik nkaf ntēwu ŋa.»

8 Wanēs watac ntakēnakawo dūs Pilat.

9 Mē mbokak tēnk cery hna do tēya Yesu: «Avē ne yeru?» Bare Yesu ñoñ dēkwalahohna.

10 Awa Pilat më ntehnēka: «Ami wēyēru dēkwadilihohna? Yētēlihna bi nkwëhnabu fanka soŋe ravi ma fakehni hnē kērēwa?»

11 Yesu më ntëkwaka: «Wēla fanka kwëhnakëndila hnē ami ge Wēnu ŋa mawēryanakëndilihna. Soŋe umē ye, asan ale yēdahnēko ŷal hu ŷa wēnēk dūs gē wējē.»

12 Tēk pēgw hnē wati rac, Pilat njēkēlehnadēho fere tavahna Yesu, bare vësankaf wasëwif va ndekadēniho g'ahaŵary: «Ge tavēruha aŷi asan, gelihna lawo Sesar! Ale-wo-le liyak ahnaŵ a, aŷeŵ Sesar ye!»

13 Pilat, ga nkwēryēk watac, më ntehnēk cani Yesu g'ipēr, do umē ntaña tinki kitija hna, hnē ile macēde «Ŷēŵa Wēraka», (umē wacēde «Gabata» gē wanēs Wa-ebēre ŋa).

14 Fac le fēhwētande ambēt Pak ŋa yeho, fagant anent ŋa.

Pilat më ntehnēkēhni wasëwif wā: «Wēliho ahnaŵ hun a!»

15 Bare pēgwēlehnēni ndekandēni: «Arabi cēm! Arabi cēm! Pakehnēryehna hnē kērēwa!»

Pilat më ntehnēkēhni: «Ahnaŵ hun a ye: tēfēko bi fakehnēŵa hnē kērēwa?»

Vësankaf vēsēna wasadēha va më ntëkwani: «Kwëhnalēfunahna ahnaŵ ahaŵary ge gena Sesar.»

16 Awa Pilat më njëdfakëhni Yesu soņe paki hnë kërëwa.

Ipak Yesu hnë kërëwa

Awa më nufëniha Yesu.

17 Ndißëndik kërëwa lëwu ŷa dënk, cahnary naŵ hna njiryery hnë ŷëŵa hn'ile macëde «Kun Hëloyoy». «Golëgota» macëdeho fëna gë wanës Wa-ebëre űa.

18 Hnam pakënihawo hnë kërëwa umë gë vëhi vëŷëntaŵ, aryampo g'irëhw, aŷëntaŵ a g'irahahn do kërëwa Yesu ŷa yeho fagant.

19 Pilat ntehnëko fënali keru do paki kërëwa Yesu hna; aki keriko: «Yesu mbë Nasaret, ahnaŵ wasëwif.»

20 Gë wanës Wa-ebëre, gë walaten, do gë wagërek keriko, do kabi hn'ile pakiko Yesu hna ðarël naŵ hna nkeho, wasëwif wayabah karanëniho.

21 Awa vësankaf vësëna wasadëha wasëwif ŵa më ntehnëniha Pilat: «Tëfëlahna aher ahnaŵ wasëwif. Tëfëka aher aŷi asan më lehnëk, ahnaŵ wasëwif ŷa ye.»

22 Pilat më ntëkwak: «Ile herëbu ŷa wod keru.»

23 Ante pakëniha wasodade ŵa Yesu kërëwa hna, më nufëni viŷi vilëwu va cahëlehnëni wësah wahnah, sah ryampo ale-wo-le hnë vëhni. Cud űa fo woko. Kwëhnalohna tëfëh do nkaf ndampo fo vahniko pëgw yaű hafo gëd.

24 Wasodade ŵa ntehnëniho: «Antë citin aűi cud, bare yëlënëfu wanjël njëtahnin bi mo hwëhnëd.»

Koyëna ntiyako wanës Vikerëh vinte hnësëko: «Cehëleni viŷi mën va

do njëlëni wanjël njëtahnëni bi mo
hwëhnëf cud mën ña.»[☆]

Koyëna dënk ntiniho wasodafe wã.

²⁵ Darël kërëwa Yesu hna kahnëko hnëmu,
g'aheryu hnëmu, gë Mari asëvalu Këlopas do gë
Mari mbë Magëdala.

²⁶ Ga nuka hnëmu do, ðarël lëwü, arëfal ale
ñahnëko ðus ÿa, Yesu më ntehnëka hnëmu:
«Asëval, wëliho ajë hu ÿa.»

²⁷ Tac më ntehnëka arëfal a: «Wëliho hnëmu
ÿa.» Tëk pëgw hnë wati rac, arëfal a njolehna
hnëmu Yesu gë ÿalu.

Icëm Yesu

²⁸ Yesu njëtëko tame fop ile payijiko ntiya
padëk do nkehahn ile nësëko Vikerëh ÿa më
ntehnek: «Wënka yoko.»

²⁹ Darël hnam nkeho peya tëmpah uñen
ñañah. Wasodafe wã më koyëni ankwëÿ,
cobëni ryoko atëh nte wacik isop do
njelëhnëniha ce.

³⁰ Tac Yesu, ga mbucëk uñen ña, më ntehnëk:
«Fop padëk!» Tac, tënkwëlehn do cëm.

Icëh waji Yesu

³¹ Kabi fac ile fëhwëtande fac ntawëla ÿa yeho,
do kat ntawëla tac yabëkawo nafa ÿa, wësankaf
wasëwif va vëÿadilohna ñas iña nko kërëwa hna
hnë fac ntawëla hna. Awa më njini muntaniha
Pilat nkubehnëhni wahohnënk wã* vële fakiko
va do ntihëtehn waÿas wã.

[☆] **19:24 19:24:** Wahnëw 22.19
wahohnënk wã soñe cëmëni ñap.

^{*} **19:31 19:31** Nkubehnëhni

32 Awa wasodaŋe w̄a mē nkubēniha aryēnkwēryēnkw ale pakēlehniniho gē Yesu ŷa, tac ahigēna ŷa.

33 Ga tēkēhnēniha Yesu, tēkatēnihawo ga tēk cēm, awa vēwubēlawohna wahwēr w̄a.

34 Bare sodaŋe ryampo mē cēhēka wajiy ŋa gē sori lēwu ŷa, do cahnēlehna sat gē w̄ēnka.

35 Ale hnēsēk waŋi ŷa, nukēhniwo gē vinkēr vidēwu va dēnk, do wanēs wadēwu ŋa toña ye. Njētēk wapacēk toña ye do nēsēd soŋe, w̄uhnē fēna, ahwētahnahnuna Yesu.

36 Awa ile liyak ŷi gante nēsēko Vikerēh ka nke: «Wēla ŷēc ryampo gubēdēna.»[☆]

37 Do kat, Vikerēh vikaŵary mē lehnēk: «Nude ale sēhika.»[☆]

Idēn Yesu hn'iyag

38 Ga ndēcēk watac, Yosef, nte yeho avē nkol Arimasi, njiko tēya Pilat maŵēryana nuf ñas Yesu ŋa. Arēfal Yesu yeho, umē fēna, bare coŵēko kabi ntakēkawo gē vēsankaf wasēwif va. Pilat mē maŵēryanēka. Awa Yosef mē njik nuf ñas Yesu ŋa.

39 Nikodem fēna njiko. Hara umē yiko hwēnta ryampo vēhni Yesu hna g'umēd. Awa njoko ile rēkēk wakilo wafēhw warar datikola mir ile hnaŵēlehniko gē fatēh alowes[†].

40 Vēhni vēhi nufēlehnēni ñas Yesu ŋa, pēryēni gē viŷi vile fēryande iñas, ntini wagu dātikola ŋa, gante nke namu wasēwif ka.

☆ **19:36 19:36:** Icahn 12.46; Vaker 9.12; Wahnēw̄ 34.20 ☆ **19:37 19:37:** Sakari 12.10 † **19:39 19:39** *Datikola mir le hnaŵēlehniko gē fatēh alowes:* Mir gē alowes vile hnaŵēpēlehnik nke had dātikola le fēhwētahnēde waŷas.

⁴¹ Hn'ile pakiko Yesu hna, sarëdij yeho hnam, do hnë sarëdij rac nkeho hnam iyag kasëk nte woyiko kobëri kwëtahnina iñas.

⁴² Kabi anëka nte pëhwëtandëni wasëwif fac ntawëla ña yeho, do kabi ñawëlohna, më ndënëni iñas Yesu ña hnam.

20

Ibëhn Yesu

¹ Wakëwak fo gë dimasi ÿa, ante nkoko mëhwëry ña, Mari mbë Magëdala njiko yag hna. Më nuk taka nte fidahniko rënka yag iña pidëtiko.

² Awa më nkaryëk nji tëkatëhni Simo Piyer gë arëfal aÿëntaŵ a, ale ñako ñahn Yesu d'us ÿa, do pëyahni: «Iñas Ahwëhn a nufik yag hna do yëtëlëfuhna bi ne kwëtik.»

³ Awa Piyer g'arëfal aÿëntaŵ a më njini g'iyag.

⁴ Vëhni vëhi tak nkaryëd'ëniho, bare arëfal aÿëntaŵ a ndëcëkawo Piyer do ndënkw tëk yag hna.

⁵ Bare tënkëlohna. Mëkëko do nkuryako. Nuko ile fëryahniko ñas ÿa fo woko hnam.

⁶ Simo Piyer, nte rëfidëhawo ña, tëkëgiko, tënkëlehn tañ yag hna. Nuko fënali ile fëryahniko ñas ña,

⁷ do g'ile tëmpahniko nkaf Yesu ña. Gelohna ndampo fo gë ile fëryahniko iñas ña, bare minu pëÿiko.

⁸ Awa, arëfal aÿëntaŵ, ale ryënkwëko tëk ÿa, më tënkëgëk. Nuko do kwëtahnëko.

9 Hafo hnë wati rac vëréfal va vëwëryëlohna ten Yesu tëfëka mbëhn vësëm hna, gante pëyahnéko Vikerëh ka.

10 Awa vëréfal vëhi va mbokalehnëni hn'ile cëlëniho hna.

Itufëhna Yesu vëhni Mari mbë Magëdala

11 Hnë wati rac, Mari pë hna kahnëko ðarël yag hna, do kodëho. Gë wako wadëwu ña, më mëkëk, nkurya yag iña

12 do nukëhniwo wamëleka waki wante liyak viyi viyah, ga ntañani hn'ile kwëtiko ñas Yesu hna, aryampo hn'ile nkeho nkaf hna do yëntaŵ ÿa gë wakwër.

13 Më tëyëniha: «Asëval, soje ye hoðu?»

Më ntëkwakëhni: «Ahwëhn mën a nufik, do yëtëla bi ne kwëtik.»

14 Ante nësëk koyëna ña, më njëkak do nulehna Yesu ga kahnëk hnam, bare yëtëlohna umë ye.

15 Yesu më tëyëka: «Asëval, ye hoðu? Mo yëkélehnëðu?»

Më ntiyahnëka bi ayam sarëðin ÿa ye; më ntehnëka: «Ge wëjë hnufëka, pëyarye bi ne kwëtëruha, soje yiwu vijëŵa.»

16 Yesu më macëka: «Mari!»

Mari më cahëtak gë cape ntëwu do ndeka gë wanës Wa-ebëre ña: «Raboni!» Umë fëhnëtanëð «Aharan».

17 Yesu më ntehnëka: «Bokawo afëlawo, kabi bokala hayu ten gë vëhni Rëm mën ka. Yiryeyi afëyanëhnoŵëhni vëyënta mën va: gë vëhni Rëm mën kayëðëfu, ale ye Rëmun fëna; gë vëhni Wën mën, ale ye Wën hun fëna.»

18 Awa Mari mbë Magëdala njilehn vëréfal hna do pëyahni: «Nubuha Ahwëhn a!» Pëyakëhniwo fëna ile ntehnëkawo ÿa.

Itufëhna Yesu vëréfal vëlëwü

19 Hnë dimasi rac dënk, g'anëka ga, vëréfal va hnë cery nkeniho do cëdëniho warënkã wã, kabi ntakëkëhniwo gë vësankaf wasëwif va. Yesu më njijëk fagant lëw hni do ntehnëhni: «Arabi yam ÿa nke gë wühnë!»

20 Ante nësëk koyëna ña, më tufëkëhni wëbák wadëwu wante pakiko ña gë wajiy ña. Vëréfal va më pëbëkëhni hnatah kabi nudëniha Ahwëhn a.

21 Yesu më mbok ntehnëkëhni kat: «Arabi yam ÿa nke gë wühnë! Gante payiko Rëm ki, payëdëmu ami fëna.»

22 Ante nësëk watac ña, më cëlëkëhni do ntehnëhni: «Mawëryina Iyir Ipacah ña.

23 Vahnë vële ravëndun wamëh wadëw hni va, tavëhnëdëni, do vële wëyëndun tavëhn va vëravëhnëdëna.»

Yesu gë Toma

24 Aryampo hnë vëréfal pëhw gë vëhi hna gentilohna gë vëhni ante njijëko Yesu ña. Toma yeho, umë wacëdëho fënali Asëp.

25 Vëréfal vëyëntaw va më ntehnëniha: «Nubunëha Ahwëhn a.»

Toma më ntëkwakëhni: «Ge nula vapakel wapont va wëbák wadëwu hna, do ge ñakëla g'irufa mën ÿi hn'ile nkeho wapont hna do vák mën ÿi wajiy wante cëhiko hna, mawëda muk.»

26 Ga ndëcëk wafac mbëd gë warar, vëréfal Yesu va mboko nkeni cery hna. Fac rac, Toma

gë vëhni nkentiko. Warënka w̃a mboko cëdëni ðare Yesu më njijëk kahn fagant lëw̃ hni, do ntehnëhni: «Arabi yam ŷa nke gë w̃uhnë!»

²⁷ Tac më ntehnëka Toma: «Ñakërye gë rufa hu ŷi ani, yëkëry wëbák mën ñi; yeli vák hu ŷi aŷak wajiy mën ñi. Tavëry gwaj ña do ahwëtahno!»

²⁸ Toma më ntëkwaka: «Ahwëhn mën yeru do Wën mën!»

²⁹ Yesu më ntehnëka: «Kabi nuruho soŷe rac hwëtahneru? Mbetani vële hwëtahned̃ hara vëhnuna va!»

Soŷe ile herik aŷi kayëte

³⁰ Yesu mboko nti, tase vëréfal vëlëw̃u hna, wëdahëse wapëmpëhnahnah wakaŷary wayabah wante wok tëfëtayina hnë aŷi kayëte.

³¹ Bare ile yehëhna ŷi, kerik soŷe ahwëtahnahnu Yesu ye Arëhnayik a, Aju Wënu ña, do ge kwëtahnerunëha, nuŷadun sël ntaŷary, uwám pary w̃a, g'uŷac lëw̃u w̃a.

21

Itufëhna Yesu hnë vëréfal mbëd̃ gë vëhi

¹ Ga ndëcëk rac, Yesu mboko tufëhnahni vëréfal vëlëw̃u va, tëfary lant Tiberiyad hna. Wëlin gante tufëhnakëhniwo ka:

² ndampo fo nkeniho, vëhni: Simo Piyer, gë Toma nte w̃acëdeho Asëp a, Natanayel mbë Kana vë Galile, Viju Sebede, do gë vëréfal vëhi vëŷëntaŷ va.

³ Simo Piyer më ntehnëkëhni: «Gë fëla wuwis njidëfu.»

Më ntëkwaniha: «Fuhnë fëna, njintëdfëbun.»
Awa njilehnëni kayëni kulu hna, bare ñoñ
vëfëlahlohna umëdf tac.

⁴ Ante pëgwëko pacënd ña, tükiko Yesu,
tëfary wënka hna kahnëko. Bare vëréfal va
vëyëtëlohna umë ye.

⁵ Awa Yesu më tëyëkëhni: «Vërah mën,
pëlarunëhëhni bi wuwis?»

Më ntëkwaniha: «Hali».

⁶ Më ntehnëkëhni: «Dabëryin waryey wï
gë cape rëhw kulu hadi do pëladunëhëhni.»
Awa ntabëlehnëni waryey wã, do vëhodilohna
ntabëtini, kabi wuwis wã pëbëniho.

⁷ Awa arëfal ale ñahnëdfëho Yesu ðus ÿa më
ntehnéka Simo Piyer: «Ahwëhn a ye!» Ga
nkwëryëk wanës watac, «Ahwëhn a ye», Piyer
më mbokëryak cudã cud nte cudëtako ña do
ntëba wënka hna.

⁸ Vëréfal vëyëntawã va më kegëtani ndotëndëni
waryey wafëbah wuwis wã: vëyãwëlohna
vambëñ va, soñe wametër keme fo ñawëtaniho.

⁹ Tëkëndëni tuñ vambëñ hna, më nuni hwëdfëh
g'uwis ga mbëlëdfëni do gë vamburu.

¹⁰ Yesu më ntehnëkëhni: «Yojënëhni
wuryampo hnë wuwis wule fëlarun takan wï.»

¹¹ Simo Piyer kayëlehn kulu hna ndoj waryey
wã nkal hna. Wuwis wusankaf wule fëbëko
wã, keme gë wafëhw imbëdf do gë warar (153)
nkeniho do, mama njabahnëniho ðus, waryey
wã fëkëtalohna.

¹² Yesu më ntehnëkëhni: «Yijën tokin.» Wëla
arëfal aryampo dfëkëlohna tëya: «Mo yeru?»
Njëtëniho Ahwëhn a ye.

13 Yesu më tëhak, nuf mburu ɲa do cahëlehnëhni, tac wuwis w̃a fëna.

14 Rarëna ỹa tufëhnakëhniwo Yesu vërëfal vëlëwu va, kobëri ga mbëhnahnëko.

Yesu gë Piyer

15 Ga puhnani tok iɲa, Yesu më tëyëka Simo Piyer: «Simo, aju San, ɲahnëruho bi alëbëhni vëyi?»

Më ntëkwaka: «Ha, Ahwëhn, njëtëru, ɲahnëmi.»

Yesu më ntehnëka: «Davëryihni vupe mën va.»

16 Tac më mbok tëyëka higëna ỹa: «Simo, aju San, ɲahnëruho bi?»

Më ntëkwaka: «Ha, Ahwëhn, njëtëru ɲahnëmi.»

Yesu më ntehnëka: «Pabëryihni wape mën ɲa.»

17 Yesu më mbok tëyëka rarëna ỹa: «Simo, aju San, ɲahnëruho bi?»

Piyer ɲamëlehn kabi rarëna ỹa tëyëkawo Yesu bi ɲahnëka. Më ntëkwaka: «Ahwëhn, njëtëru fop; njëtëru ɲahnëmi!»

Yesu më ntehnëka: «Davëryihni wape mën ɲa.

18 «Toña ỹa fëyadëmi: ante nkoruho jar ɲa, wëjë dënk yëbadëho ryil ỹa do njiɖuho hn'ile ñaduho hna, bare ge ntafëru, njelëɖu wëbák ɲi, ahawary yabëɖëhi do njiryeryëɖëhi hn'ile nkoru ñadila ayi hna.»

19 (Hara, gë wanës watac, Yesu tufahnëɖëho sifa cëm nte cëmëɖ Piyer tufahnahn inaỹ Wënu ɲa.) Ante nësëk watac ɲa më kwënëk: «Tëfe!»

Yesu g'arëfal ale ñahnëko dus

²⁰ Piyer më cahëtak do nuhna arëfal ale ñako ñahn Yesu dus ÿa; hamëhni tëfidëhëhniwo. Arëfal arac rankako gë cape Yesu ante tokëdëniho roka ña do tëya: «Ahwëhn, mo ye ale rokadëhi ÿa?»

²¹ Piyer nukawo, më ntehnëka Yesu: «Ahwëhn, aÿi lë, ye yedëha?»

²² Yesu më ntëkwaka: «Ge ñadä cëm hafo vokaju, ye yentahniki? Wëjë, tëfe!»

²³ Awa wanës watac campëlehn hnë vëhery vële hwëtahnëk hna; ntehnëdeho, arëfal arac cëmëdina. Bare Yesu dehnëlohna cëmëdina, umë lehnëko ge ñadina cëm hafo mbokaj, ye yentahnika?

²⁴ Arëfal arac dënk hnësëk had sefe do herëk watac. Njëtebun cedeya dëwu ña toña ye.

²⁵ Yesu mboko nti viyabah vihawary. Ge kerakënde fop, ntiyahnëko tëkëlakëndina d'uniÿa li vëkayëte vante herakënde va.

Wamey
Wamey: Vikerëh Vikasëk Wën gë Wapëgwala (New Testament+)

copyright © 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Wamey

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 30 Apr 2025 from source files dated 1 May 2025
f961026b-f72f-5bd7-9f75-efa7f932577e